

**ASFALTTIALAN
TYÖEHTOSOPIMUS
2011–2012**

ISBN 978-952-269-004-3 (painettu)
ISBN 978-952-269-005-0 (pdf)

Taitto: DTPage Oy
Paino: Tammerprint Oy,
Tampere 2011

Sisällysluettelo

Asfalttialan työehtosopimus	5
1 § Soveltamisala	5
2 § Työaika	5
3 § Työajan sijoitus.....	6
4 § Tautot	6
5 § Yli-, sunnuntai- ja hätätyö sekä varallaolo	7
6 § Erilliset lisät	7
7 § Vuorokausi- ja viikkolepo.....	7
8 § Pääsiäislauantai	7
9 § Hälytysluontoinen työ	8
10 § Työajan lyhennys.....	8
11 § Arkipyhäkorvaus	8
12 § Työpalkat.....	9
13 § Nuorten työntekijöiden palkka.....	24
14 § Työpaikkaohjaaja.....	24
15 § Urakkatyömääräykset	24
16 § Palkanmaksu.....	24
17 § Päiväraha ja matkakustannusten korvaaminen.....	25
18 § Päivittäiset matkakustannukset	26
19 § Siirto toiseen työhön.....	27
20 § Sairausajan palkka.....	28
21 § Lääkärintarkastusten korvaaminen.....	33
22 § Ryhmähenkivakuutus.....	36
23 § Vuosiloma.....	36
24 § Vaate- ja ruokailusuojat	37
25 § Muita korvauksia.....	38
26 § Suojavarusteet	39
27 § Paikallinen sopiminen	40

28 § Vastuu sopimuksesta.....	41
29 § Riitaisuuksien ratkaisu	41
30 § Sopimuksen voimassaoloaika	41
31 § Sopimuskappaleet	42
Asfalttialan työehtosopimuksen uudistamista koskeva pöytäkirja 2011.....	43
Kokeiluluontoiset työaikamääräykset.....	52
Työajan lyhennys tienpäälystysalalla	54
Sopimus irtisanomisesta ja lomauttamisesta asfalttialalla.....	57
Sopimus työntekijöiden edustajista sekä työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistoiminnasta asfalttialan yrityksissä	62
Koulutus sopimus	72
Yleissopimus	76
Yleissopimuksen, koulutus sopimuksen ja ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskevan sopimuksen sekä irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennus- alalla solmitun sopimuksen muuttamiseen liittyvä allekirjoituspöytäkirja.....	78
Ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus.....	80
Sopimus Ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä	82

TYÖEHTOSOPIMUS

TES

Infra ry:n ja Rakennusliitto ry:n välillä

1 § Soveltamisala

Tämä työehtosopimus koskee asfalttialan töitä ja sitä sovelletaan Infra ry:n jäsenten ja sen työntekijöiden työsuhteisiin lukuun ottamatta jäsenten teettämiä maa- ja vesirakennusalan työehtosopimuksen piiriin kuuluvia töitä.

2 § Työaika

1. Työsuhteissa noudatetaan työaikalain määräysten ohella tässä soveltuvia työaikaa koskevia ehtoja. Määräykset työajan pituudesta, yli-, sunnuntai- ja hätätyökorvauksista koskevat sekä tunti- että urakkapalkalla työskenteleviä.

2. Työviikko alkaa maanantaina. Säännöllinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa, mikäli alempana ei muuta ole sanottu.

3. Kuljetus-, vartiointi- ja vartiointin ohella tehtävä lämmitystyö voidaan järjestää työaikalain 7 §:ssä sanotulla tavalla jakso-työksi.

4. Lauantai on vapaapäivä, ellei työn luonteesta taikka tuotantoteknisistä syistä jotakin työtä ole tehtävä silloinkin, kuten välttämättömät korjaustyöt, matkatöiden lopettaminen tai muu sellainen. Lauantaina työssä olevalle annetaan vapaaksi jokin muu päivä samalla tai seuraavalla viikolla.

5. Ns. arkipyhäviikolla on kuitenkin arkipäiväksi sattuvan juhlapäivän aaton ja lauantain säännöllinen työaika kahdeksan (8) tuntia.

Uudenvuodenpäivä-, vapunpäivä- ja itsenäisyyspäiväviikon lauantait sekä pääsiäisen, helatorstain ja joulun jälkeiset lauantait ovat vapaapäiviä. Pääsiäislauantai, juhannus- ja jouluaatto sekä tapanpäivä ovat vapaapäiviä ellei tuotantoteknisistä syistä tai työn luonteesta muuta johdu.

3 § Työajan sijoitus

1. Työaika alkaa yksivuorotyössä kello 07.00.
2. Kaksivuorotyössä työ alkaa yleensä klo 06.00 ja päättyy klo 24.00. Lyhyehkön ajan kestävässä töissä työ voidaan järjestää kahteen vuoroon ylläsanotuista ajoista poiketen.
3. Työvuorokauden lasketaan alkavan kello 00, kuitenkin siten, että työvuoron jatkuessa keskeytyksettä yli vuorokauden vaihteen katsotaan kaikkien työtuntien kuuluvan siihen työvuorokauteen, jolloin työskentely alkoi.
4. Mikäli aloittamis- ja lopettamistöiden, koneiden tehokkaan käytön taikka muuten työn järjestelyn vuoksi on tarpeellista, tai milloin siitä paikallisesti sovitaan, voidaan säännöllinen työaika järjestää tavanomaisesta poikkeavasti (siirretty työaika).

Mikäli edellisessä kappaleessa mainittu järjestely toteutetaan muutoin kuin paikallisesti sopimalla, tulee ennen järjestelyn toimeenpanemista laatia työvuoroluettelo enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Työvuoroluettelo annetaan tiedoksi työntekijöille vähintään kolme päivää ennen sen käyttöön ottamista. Muussa kuin edellä mainitussa tilanteessa ei työvuoroluetteloä tarvitse laatia.

Mikäli tavanomaisesta poikkeavaa työaika (siirretty työaika) ei ole järjestetty edellä esitetysti, työntekijällä on oikeus korvaukseen siirretystä työajasta. Korvaus tässä säännöksessä tarkoitettu siirretystä työajasta määräytyy 6 §:n 3 kohdan mukaan.

5. Kolmivuorotyö voidaan järjestää myös siten, että säännöllinen työaika enintään viiden viikon jakson kestäessä on keskimäärin enintään 40 tuntia. Vuorotyötä varten laaditaan etukäteen tuntijärjestelmä, joka osoittaa, milloin työvuoro säännönmukaisesti alkaa ja päättyy sekä työvuoroon kuuluvat vapaapäivät.

4 § Tautot

1. Ruokailutaun pituudesta ja sijoituksesta voidaan sopia paikallisesti. Ellei mitään sovita, ruokailutauko kestää tunnin ja se on sijoitettava työvuoron puoliväliin. Ruokailutauko voi olla eri työntekijöillä eri aikaan.

2. Kahdeksantuntisen työvuoron sekä ensimmäisellä että toisella puoliskolla on 15 minuutin virkistystauko. Jatkettaessa tämän jälkeen työpäivää pidetään kahdeksan tunnin jälkeen ja työn jatkuessa kahden tunnin välein 15 minuuttia kestävä virkistystauko.

Nämä virkistystauot luetaan työaikaan. Paikallisesti voidaan sopia myös muunlainen menettely.

5 § Yli-, sunnuntai- ja hätätyö sekä varallaolo

1. Ylityötä on se työ, jota työnantajan esityksestä tehdään säännöllisen työajan lisäksi. Yli- ja hätätyöstä maksetaan kahdelta (2) ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka. Viikottaisesta ylityöstä maksetaan kahdeksalta (8) ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

2. Työaikalain 19 §:n mukainen ylitöiden enimmäismäärien tarkastelujakso on kalenterivuosi.

3. Sunnuntaityöstä maksetaan 100 %:lla korotettu palkka työaikalain 33 §:n mukaisesti.

4. Varallaolosta ja siitä maksettavasta korvauksesta on sovittava työaikalain 5 §:n mukaisesti.

6 § Erilliset lisät

1. Vuorotyössä maksetaan iltavuorossa 10.3.2011 lähtien 1,36 euron suuruinen lisä.

2. Työstä, jota tehdään klo 21.00–05.00 välisenä aikana, maksetaan 3,30 euron suuruinen lisä tunnille 10.3.2011 alkaen.

3. Työehtosopimuksen 3 §:n 4 kohdan 3. kappaleessa tarkoitusta siirretystä työajasta maksetaan klo 16.00–21.00 välisenä aikana tehdystä työstä korvauksena kohdan 1 suuruinen korvaus. Kello 21.00–05.00 välisenä aikana korvaus määräytyy kohdan 2 mukaan.

7 § Vuorokausi- ja viikkolepo

1. Vuorokausilevon tulee olla vähintään 11 tuntia, ellei paikallisesti toisin sovita.

2. Mikäli työntekijää on tarvittu tilapäisesti työhön hänen viikkoleponsa aikana eikä hänen säännöllistä työaikaansa ole vastavasti lyhennetty seuraavan kalenteriviikon aikana, maksetaan työntekijälle tilapäiseen työhön käytetyltä ajalta hänen varsinaisen palkkansa suuruinen erillinen korvaus.

8 § Pääsiäislauantai

Muussa kuin keskeytymättömässä 3-vuorotyössä maksetaan pääsiäislauantaina tehdystä työstä, vaikka se ei olekaan ylityötä,

enintään kahdeksalla (8) tunnilla 50 %:lla korotettu palkka. Jos työ samalla on ylityötä, maksetaan lisäksi ylityökorvaus.

9 § Hälytysluontoinen työ

Mikäli työntekijä työstä kotiin saavuttuaan kutsutaan hälytysluontoiseen työhön varsinaisen työvuoronsa jälkeen, maksetaan hänelle varsinaisen palkan lisäksi ns. hälytysrahana kolmen (3) tunnin palkka ammattitaitolisineen. Palkan suuruus määräytyy tuotannon taulukkopalkan mukaisesti. Tämä määräys ei koske säännölliseen työaikaan liittyvää työtä eikä työajan siirtoa. (Hälytysraha ei ole työssäolon ajalta maksettua palkkaa). Hälytystapauksissa työssä käymisestä maksetaan päivittäisten matkakustannusten korvaus, mikäli työntekijällä on työehtosopimuksen mukaan muuten siihen oikeus. Jos hälytystyön suoritus kestäisi alle tunnin, maksetaan siitä kuitenkin tunnin palkka. Hälytysluontoiseen työhön ei lueta asfaltinvalmistuksessa käytettävien raaka- ja tarveaineiden vastaanottoa.

10 § Työajan lyhennys

Työajan lyhennys toteutetaan siten kuin siitä on sovittu tämän työehtosopimuksen liitteenä olevassa työajan lyhentämistä tiennäyttävällä koskevassa sopimuksessa.

11 § Arkipyhäkorvaus

1. Työntekijälle maksetaan uudenvuodenpäivältä, loppiaiselta, pitkäperjantailta, toiselta pääsiäispäivältä, vapunpäivältä, helatorstailta, juhannusaatolta, jouluaatolta, ensimmäiseltä joulupäivältä sekä tapaninpäivältä jäljempänä mainituin edellytyksin aikapalkan taulukkopalkan mukainen tuntipalkka ilman henkilökohtaista palkanosaa ja ilman ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintolisää hänen työtuntijärjestelmänsä mukaisilta säännöllisiltä työtunneilta, mikäli mainitut arkipyhät muuten olisivat olleet hänen työpäiviensä.

Arkipyhäkorvaus maksetaan kuitenkin vain työntekijälle, jonka työsuhde on yhtäjaksoisesti kestänyt vähintään kuusi (6) viikkoa ennen ko. arkipyhää ja edellyttäen, että työntekijä on ollut työssä työtuntijärjestelmän mukaisesti viimeisenä arkipyhää edeltäneenä ja myös sen jälkeen lähinnä seuraavana työpäivänä tai toisena näistä päivistä, jos poissaolo on johtunut työnantajan luvasta tai poissaolo on perustunut työehtosopimuksen sisältämiin palkallisiin poissaoloihin.

2. Edellä mainittu kuuden (6) viikon yhtäjaksoinen työsuhde katsotaan syntyvän myös 22 §:n 1 kohdan 2 kappaleen laskentatavan mukaisesti sen edellytyksin.

3. Arkkipyhäkorvaus suoritetaan muiden edellytysten vallitessa myös niissä tapauksissa, joissa arkkipyhää lähinnä seuraavan päivän poissaolo perustuu lomautukseen.

4. Arkkipyhäkorvaukseen muuten oikeutetulle työntekijälle suoritetaan arkkipyhäkorvaus myös sellaiseen ajanjaksoon sisältyvältä arkkipyhältä, jolta työnantaja maksaa sairausajan palkkaa. Arkkipyhäkorvaus maksetaan myös vuosiloman ajalle sattuneilta arkkipyhiltä.

5. Työntekijä ei menetä oikeutta arkkipyhäkorvaukseen, jos hän arkkipyhää edeltävänä tai sen jälkeen lähinnä seuraavana työpäivänä myöhästyy, mikäli sen on aiheutunut liikennevälinettä kohdannut odottamaton vaurio tai kulkuyhteyksissä sattunut normaalista poikkeava häiriö.

Yleistä sääntöä hyväksyttävän myöhästymisen pituudesta ei voida antaa. Asia on ratkaistava tapausittain ottaen huomioon kuitenkin, ettei mikä tahansa lyhyt viivästys sinänsä aiheuta arkkipyhäkorvauksen menetystä.

6. Mikäli työntekijä on työssä uudenvuoden päivänä, loppiaisenä, pitkäperjantaina, toisena pääsiäispäivänä, vapunpäivänä, helatorstaina, juhannusaattona, jouluaattona, ensimmäisenä joulupäivänä sekä tapaninpäivänä, maksetaan hänelle palkka samojen perusteiden mukaan kuin sunnuntaityöstä, eikä arkkipyhäkorvausta suoriteta.

7. Itsenäisyyspäivältä maksetaan palkka lain (laki itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä 26.11.1937/388) mukaisesti.

12 § Työpalkat

Asfalttialan työehtosopimuksen mukaiset palkkausmuodot ovat aikapalkka, tuotantopalkkiopalkka ja urakkapalkka.

Koneasemanhoitaja, koneasemamies, huolto- ja korjaustöitä tekevät sekä muut erikoistöitä tekevät työntekijät ovat aikapalkkajärjestelmässä, mikäli paikallisesti muuta ei sovi.

Remixer-, uraremixer- tai muissa vastaavissa töissä, joissa massan menekki on pieni, maksetaan aikapalkkajärjestelmän mukaista palkkaa (sisältäen myös henkilökohtaisen palkanosan). Edellä mainittuiden töiden hinnoittelu voidaan sopia myös paikallisesti siten, että

palkkaus on vähintään työntekijän aikapalkkajärjestelmän mukaisen palkan suuruinen. Paikallinen sopiminen on tehtävä kirjallisesti.

AIKAPALKKAJÄRJESTELMÄ

Aikapalkkajärjestelmässä työntekijän palkka muodostuu kolmesta osatekijästä, jotka ovat:

1. Taulukkopalkka
2. Henkilökohtainen palkanosa (pisteytyksen perusteella)
3. Ammattitutkintolisä

1. Taulukkopalkka

Taulukkopalkan palkkaryhmät ovat I – V. Työntekijä sijoitetaan palkkaryhmään alla olevan taulukon mukaisesti ammattinimikkeen perusteella. Nimikkeissä on otettu huomioon nykyisin asfalttitöissä käytössä olevat nimikkeet.

Taulukko. Työntekijöiden sijoittuminen palkkaryhmiin I – V ja niitä vastaavat taulukkopalkat.

Palkka-ryhmä	Työntekijän nimike	Vuosi 2011 euroa/tunti
I	Kesätyöntekijät, siivoja, liikenteenohjaaja, asfalttityöntekijä ilman työkokemusta	9,33
II	Lapiomies, asfalttityöntekijä (apumies), laborantti, varastotyöntekijä, kuitumies, liikenteenjärjestelijä / huoltoautonkuljettaja (sisältää autonkuljettajan), liimamies / ruiskukoneen kuljettaja	12,93
III	Kuumennuskoneen hoitaja (kuumennuskoneen kuljettaja), kuorma-autonkuljettaja, koneasemamies (vaakaaja), jyrsinmies, valuasfalttityöntekijä, kolamies, koneenkuljettaja (esim. stabilointi), jyränkuljettaja, pohjatyöntekijä, urheilupaikkarakentaja (perusosaaja), laborantti (laborantin pätevyyden omaava henkilö, koulutettu), lapiomies (monitaitoinen), liimamies / ruiskukoneen kuljettaja (monitaitoinen), liikenteenjärjestelijä / huoltoauton kuljettaja (kokonaisvastuu liikennejärjestelystä)	13,75
IV	Koneasemanhoitaja, levittimen kuljettaja, koneasentaja (korjausmies), perämies, tiehöylänkuljettaja, pohjatyöntekijä, urheilupaikkarakentaja (huippuosaaja), kuumennuskoneen hoitaja (itsenäiseen työskentelyyn pystyvä)	14,56
V	Etumies, muu IV-ryhmään kuuluva nimike	15,38

2. Henkilökohtainen palkanosa (0–25 pistettä)

Työntekijän henkilökohtainen palkanosa perustuu pisteetykseen siten, että pisteet vastaavat prosenttia taulukkopalkan päälle. Esimerkiksi työntekijän henkilökohtaisen palkanosan suuruuden ollessa 10 pistettä, tarkoittaa tämä sitä, että taulukkopalkan päälle lisätään 10 % henkilökohtaista palkanosaa.

Henkilökohtainen palkanosa arvioidaan seuraavien viiden eri tekijän osalta:

1. Ammattitaito
2. Henkilökohtainen ominaisuus
3. Työn ja työkohteen fyysinen vaativuus
4. Etumies / raportointi
5. Huolto- ja korjaustehtävät

Kussakin kohdassa työntekijälle annetaan pisteet asteikolla 0–5. Pisteytys voidaan tehdä 0,5 pisteen tarkkuudella. Huomaa, että osatekijän 3 (Työn ja työkohteen fyysinen vaativuus) arvioidaan pääsääntöisesti ryhmäkohtaisesti. Muissa kohdissa arviointi tehdään kunkin työntekijän osalta erikseen.

1. Ammattitaito

Ammattitaitoon sisältyy moniosaaminen ja alallaolo.

Pisteytys	Perusteet
0	Työntekijällä ei ole aikaisempaa kokemusta asfalttialan töistä.
1-2	Työntekijä hallitsee oman työtehtävänsä työt.
2-3	Työntekijällä on sellaiset tiedot ja taidot, että hän hallitsee jonkin asfalttialan työtehtävän työt hyvin tai suoriutuu useammasta muusta työryhmänsä työtehtävästä.
3-4	Työntekijä kykenee suorittamaan itsenäisesti ja monipuolisesti useamman asfalttialan työtehtävään liittyvät työt ammattitaidolla.
4-5	Työntekijä kykenee suorittamaan erityisiä ammatti-, suunnittelu- ja soveltamistaitoa vaativia töitä, joihin sisältyy muiden työntekijöiden ohjausta ja laadun tarkkailua.

2. Henkilökohtainen ominaisuus

Pisteytys	Perusteet
0–2,5	Säännöllinen / Aloitteellinen
0–2,5	Työn laatu (henkilökohtainen) / Tiimityöskentely (yhteistyökyky)

3. Työn ja työkohteen poikkeuksellinen fyysinen vaativuus

Raskaalla työllä tarkoitetaan sellaisia työtehtäviä, jotka oleellisesti poikkeavat fyysisen raskautensa takia normaalista asfaltti-työntekijän työtehtävistä. Tämä kohta arvioidaan pääsääntöisesti ryhmäkohtaisesti. Työn ja työkohteiden fyysisyyden arvioinnissa otetaan huomioon mm. kaivojen määrä.

Pisteytys	Perusteet
0–5	Työn fyysisen vaativuuteen vaikuttavat mm. käsityön osuus, kaivojen määrä, kohteiden sijainti ja vaativuus.

4. Etumies / raportointi

Pisteytys	Perusteet
0	Työntekijällä ei ole raportointi- eikä etumiesvelvoitteita.
1–2	Työntekijä raportoi työstä.
2–3	Työntekijä opastaa ja ohjaa oman alansa työntekijöitä ja raportoi.
3–4	Työntekijä organisoii ja vetää työryhmänsä työskentelyä sekä raportoi.
4–5	Työntekijä vastaa raportoinnista. Työntekijä kykenee suorittamaan erityisiä ammatti-, suunnittelu- ja soveltamistaitoa vaativia sekä vastuullisia töitä.

5. Huolto- ja korjausosaaminen

Pisteytys	Perusteet
0	Työntekijä ei suorita huolto- ja korjaustöitä.
1–2	Työntekijä suorittaa päivittäiset tarkistukset huolto-ohjeen mukaisesti ja tekee tarvittavat huoltotehtävät.
2–3	Työntekijä suorittaa huolto- ja korjaustöihin liittyvät perustehtävät.
3–4	Työntekijä suorittaa itsenäisesti ja monipuolisesti vaativat huolto- ja korjaustyöt tai suorittaa myös ns. talvikorjauksia.
4–5	Työntekijä suorittaa itsenäisesti ja monipuolisesti erityisen vaativia huolto- ja korjaustöitä.

3. Ammattitutkintolisä

Ammattitutkintolisä ja erikoisammattitutkintolisä maksetaan erillisenä lisänä taulukkopalkan ja henkilökohtaisen palkanosan päälle niille henkilöille, jotka ovat suorittaneet hyväksyttävästi maarakennusalan ammattitutkintoon liittyvän asfalttiosion tai asfalttialan erikoisammattitutkinnon (tutkintolisä maksetaan ainoastaan yhdestä tutkinnosta). Ammattitutkintolisän suuruus on 0,30 euroa/h ja erikoisammattitutkinnon lisä 0,70 euroa/h.

Ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon hakeutuvan henkilön suositellaan keskustelevan työnantajan edustajan kanssa ennen koulutuksen aloittamista tutkinnon aiheuttamien kustannusten korvauksista.

Aikapalkkajärjestelmän sovellusohjeet

Siirtyminen aikapalkkajärjestelmään ei saa alentaa työntekijän nykyistä palkkaa.

Kullekin työntekijälle määritetään työsuhteen alussa henkilökohtainen palkanosa. Uuden työntekijän palkkaryhmä ja henkilökohtainen palkanosa tulee tarkistaa ensimmäisen kerran viimeistään kahden palkkajakson jälkeen.

Mikäli aikapalkkajärjestelmässä ei ole tehty henkilökohtaisen palkanosan määrittystä, määrytyy henkilön palkka tämän työehtosopimuksen tuotantopalkkiojärjestelmän alle 50 tonnin töiden kiinteän taulukkopalkan mukaisesti.

Työntekijän pyytäessä työnantajan tulee esittää henkilökohtaisen palkanosan muodostuminen. Mikäli työntekijä ei ole tyytyväinen henkilökohtaisen palkanosansa muodostumiseen, työntekijän niin halutessa luottamusmies avustaa työntekijää neuvottelussa henkilökohtaisen palkanosan määrittelemiseksi.

Työntekijän henkilökohtainen pisteytys arvioidaan uudestaan työkauden päätyttyä työsuhteen jatkuessa ja/tai toimenkuvan muuttuessa.

Mikäli työntekijän työsuorituksessa tapahtuu muutoksia huonompaan suuntaan, työnantaja antaa kirjallisena työntekijälle ilmoituksen työntekijän henkilökohtaisten ominaisuuksien ja niihin liittyvien pisteiden muutoksista. Asiasta annetaan samanaikaisesti luottamusmiehelle tieto. Mikäli työntekijän työsuorituksessa ei tapahdu muu-

toksia kahden palkkajakson sisällä, voidaan henkilökohtaista palkanosaa alentaa. Myös tästä annetaan tieto luottamusmiehelle.

Paikallisesti voidaan lisäksi sopia työkohtaisesta lisästä tehtävän hankaluuden sitä edellyttäessä (esimerkiksi sisäparkkihallit, sisävarastot, tunnelit yms. hankalat työkohteet).

TUOTANTOPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Tuotantopalkkiojärjestelmän tarkoituksena on antaa työntekijälle hänen työsuoritukseensa ja työn vaativuuteen suhteutettu oikeudenmukainen ansio. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi työpanoksen ja sen perusteella maksettavan tuotantopalkkion tulisi vastata toisiaan. Tuotantopalkkiotyön taulukkopalkan lisäksi maksettavassa tuotantopalkkiossa otetaan huomioon erilaatuiset työt ja tuotantotekniset tekijät siten, että sillä innostetaan työntekijää hyvään määrälliseen työsuoritukseen sekä laadun entistä suurempaan huomioimiseen. Näiden periaatteiden huomioonottaminen on tavoitteena tässä tuotantojärjestelmässä.

Tuotantopalkkiotyössä työntekijän palkka muodostuu seuraavista osatekijästä:

1. Tuotantopalkkion taulukkopalkasta
2. Tuotannon määrään perustuvasta tuotantopalkkiosta
3. Tuotantopalkkion lisäksi maksettavasta urakkapalkasta.

Alle 50 tonnin kohteissa maksetaan edellä mainittujen kohtien 1 ja 2 sijasta kiinteää taulukkopalkkaa.

Mikäli tuotantopalkkiotyössä oleva työntekijä tekee muuta kuin tuotantopalkkiotyötä, työntekijälle maksetaan tuotantopalkkiojärjestelmän mukaisen taulukon kokonaistuntipalkkaa.

Ammattitutkintolisä ja erikoisammattitutkintolisä maksetaan erillisenä lisänä tuotannon taulukkopalkkojen (taulukkopalkka, kiinteä taulukkopalkka ja kokonaistuntipalkka) päälle niille henkilöille, jotka ovat suorittaneet hyväksyttävästi maarakennusalan ammattitutkintoon liittyvän asfalttiosion tai asfaltin erikoisammattitutkinnon (tutkintolisä maksetaan ainoastaan yhdestä tutkinnosta). Ammattitutkintolisän suuruus on 0,30 euroa/h ja erikoisammattitutkinnon lisä 0,70 euroa/h. Ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon hakeutuvan henkilön suositellaan keskustelevan työn-

antajan edustajan kanssa ennen koulutuksen aloittamista tutkinnon aiheuttamien kustannusten korvauksista.

1. Yleiset määräykset

1. Näitä määräyksiä sovelletaan, kun levitystyötä tehdään tuotantopalkkiotyönä.

2. Tuotantopalkkiotyötä ovat päällystystyön valmiiksi saattamiseen kuuluvat tarpeelliset työt ja työvaiheet.

3. Levitysryhmän koon määrittää työnantaja ottaen huomioon työn luonne, koneistus ym. seikat. Jos levitysryhmään tuodaan erillinen, ulkopuolinen työntekijä tai ryhmä, ei näitä lasketa mukaan levitysryhmään. Kyseiselle työntekijälle tai ryhmälle lasketaan tällöin oma palkka.

4. Tuotantopalkkiota maksetaan tuotantopalkkiotyöstä levitysryhmälle, joka levittää ja tiivistää asfalttimassan valmiiksi päällysteeksi.

5. Levitysryhmälle on annettava viikoittain kirjallinen tuotantopalkkiolaskelma.

6. Tuotantopalkkiota maksetaan kaikille sellaisen työvuoron tunneille, jonka aikana on tehty edellä sanottua tuotantopalkkiotyötä. Tuotantopalkkiotyönä ei kuitenkaan pidetä esimerkiksi:

- koneaseman pystytystä, purkamista ja siirtoa
- koneaseman tai levityskaluston korjaamista ja huoltoa
- pohjien tekemistä
- liikennemerkkien pystytystä
- liikenneohjausaitojen siirtoa
- valuasfaltointia
- urheilukenttäpäällysteiden tekemistä
- jysintää
- stabilointia.

7. Tuotannon keskeytyspalkka

Milloin työtä ei voi tehdä tuotantopalkkiotyönä, työnantaja pyrkii järjestämään muuta työtä. Mikäli keskeytys johtaa sääolosuhteiden vuoksi odotusajan tunteihin, työntekijälle maksetaan tuotantopalkkiojärjestelmän mukaista taulukkopalkkaa.

8. Kohteen keskeytys

Työkohteella tarkoitetaan yhtä työkohdetta, joka on työehtosopimuksessa määritelty. Jos työ työntekijästä riippumatta kes-

keytetään ja levitysryhmä siirtyy työskentelemään uuteen kohteeseen, päällystetty työkohte mitataan kulloinkin levitetyn yhtäjaksoisen massamäärän mukaan. Kuitenkaan pienehköt paikkaus- ja käsittöiden tekemiset eivät aiheuta työkohteen mittaukseen keskeytymistä. Kohteen keskeytyessä ja työn jatkuessa muuna kuin tuotantopalkkiotyönä, työntekijälle maksetaan tuotannon kokonais-tuntipalkkaa.

2. Tuotantopalkkion määrääminen

Tuotannon taulukkopalkka

Taulukkopalkan palkkaryhmät ovat yhdenmukaiset aikapalkka-järjestelmän palkkaryhmien I – V kanssa. Työntekijä sijoitetaan palkkaryhmään ammattinimikkeen perusteella.

Tuotantopalkkiojärjestelmän taulukkopalkat ovat seuraavat:

	2011
Palkkaluokka	euroa/tunti
I	6,98
II	9,70
III	10,31
IV	10,92
V	11,54

Tuotantopalkkiojärjestelmän kiinteät taulukkopalkat alle 50 tonnin töissä ovat seuraavat:

	2011
Palkkaluokka	euroa/tunti
I	11,91
II	14,67
III	15,31
IV	15,94
V	16,56

Tuotantomäärään perustuva palkkio

Tuotantopalkkion laskemisen perustana on työkohteen koko. Työkohteella tarkoitetaan päällystettävien alueiden, katujen tai teiden muodostamaa kokonaisuutta.

Toistensa läheisyydessä ja toisiinsa liittyvissä alle 50 tonnin kohteissa maksetaan kiinteää taulukkopalkkaa. Paikallisesti voidaan sopia myös toisin ennen työn suorittamista ottaen huomioon päällystettävien alueiden kokonaisuus.

Teitä ja moottorikatuja päällystettäessä muodostavat sellaiset päällystettävät pysäkki- ja risteysalueet, joita ei päällystetä samanaikaisesti ajoradan kanssa, omat työkohteensa. Tämä koskee myös paikoittaisia tasauksia. Näihin noudatetaan kadut, pihat ja vastaavat taulukkoa. Myös päällystettäessä ajoradan ulkopuolisia pientareita, joiden leveys on alle 2,5 metriä, noudatetaan kadut, pihat ja vastaavat taulukkoa.

Työkohteen koolla tarkoitetaan teoreettista massamäärää lasketuna lopullisesta pinta-alasta.

Työryhmäkohtainen tuotantopalkkio jaetaan työntekijöiden kesken tasan tehtyjen työtuntien suhteessa. Tuotantopalkkiolaskelmaan otetaan huomioon vain *tuotannon määrään (euroa/tonni) perustuva tuotantopalkkio*.

Työssäoppijat ja harjoittelijat eivät ole tuotantopalkkiolaskelmassa mukana laskettaessa tuotantopalkkiota viikon tarkastelujaksossa.

Tuotantopalkkiotyössä palkkaryhmässä I olevan uuden työntekijän (muun kuin työssäoppijan ja harjoittelijan) palkkaryhmä tulee tarkistaa ensimmäisen kerran viimeistään kahden palkkajakson jälkeen.

Vuonna 2011 työkohteen koon mukaan määräytyvä kerroin lasketaan seuraavalla kaavalla:

KADUT, PIHAT JA VASTAAVAT:

Työkohteen koko: 50 – 1000 tonnia

Kerroin = $14,666 * (\text{Kohteen koko}^{-0,497})$, euroa/tonni

Kerroin ilmoitetaan kolmella desimaalilla.

Työkohteen koko: yli 1000 tonnia

Kerroin = 0,495 euroa/tonni

Tuotantopalkkio (euroa) saadaan kertomalla edellä laskettu kerroin (euroa/tonni) levitetyllä massamäärällä (tonnia).

TIET, MOOTTORIKADUT, LENTOKENTÄT JA VASTAAVAT:

Työkohteen koko: 50 – 1000 tonnia

Kerroin = $29,662 * (\text{Kohteen koko}^{-0,6614})$, euroa/tonni

Kerroin ilmoitetaan kolmella desimaalilla.

Työkohteen koko: yli 1000 tonnia

Kerroin = 0,315 euroa/tonni

Tuotantopalkkio (euroa) saadaan kertomalla edellä laskettu kerroin (euroa/tonni) levitetyllä massamäärällä (tonnia).

Tuotantopalkkiotyön kokonaistuntipalkka

Tuotantopalkkiota maksetaan levityssryhmälle. Kun levityssryhmä tekee muuta kuin päällysteen levitystyötä, maksetaan työryhmän jäsenille tuotannon kokonaistuntipalkkaa.

Tuotantopalkkiojärjestelmän kokonaistuntipalkat ovat seuraavat:

	2011
Palkkaluokka	euroa/tunti
I	11,49
II	14,18
III	14,80
IV	15,40
V	16,02

3. Tuotantopalkkion lisäksi maksettavat urakkapalkat

Ns. kelluvan kaivon nostosta massanlaskun yhteydessä oikeaan korkeuteen maksetaan 10.3.2011 lukien lisähintana 5,97 euroa/kai-vo/työryhmä. Lautarännin ja 5 cm kolmiolistan teosta maksetaan kokonaishintana 10.3.2011 lukien 0,15 euroa/m + tuotantopalkkio.

Koururännin ja isomman kolmiolistan sekä ns. makkaran teosta maksetaan 10.3.2011 lukien 0,39 euroa/m + tuotantopalkkio. Mikäli em. työssä joudutaan käyttämään sabluunaa, maksetaan kokonaishintana 10.3.2011 lukien 0,45 euroa/m + tuotantopalkkio.

Kiinteän kaivon korotus metallisella tai muusta materiaalista valmistetulla lisäkehyksellä korvataan kuten kelluva kaivo. Korvaus maksetaan kerran korotettua kaivoa kohden, ei kehysten lukumäärän mukaan.

Urakkapalkkoista voidaan sopia myös paikallisesti erikseen.

4. Erinäisiä määräyksiä

1. Koneasemilla tulee olla seuraava miehitys: koneasemanhoitaja, koneasemamies ja tarvittaessa kuitumies sekä asfalttityöntekijä. Mikäli koneaseman miehitys poikkeaa työehtosopimuksen määräyksistä, sovitaan paikallisesti erillinen korvaus mahdollisesta lisätyöstä (esimerkiksi kuormausta tai yksintyöskentelyä).

2. Työntekijän tuotantopalkkio tuotantopalkkiotyössä ei voi olla viikon laskentajaksolla 10.3.2011 alkaen alle 4,67 €/h.

3. Tuotantopalkkiotyöhön osallistuvalla huoltoautonkuljettajalle maksetaan huoltoauton ajon ajalta huolto- ja ajotunneista tuotantopalkkiotaulukon kokonaistuntipalkan mukaista palkkaa.

Tuotantopalkkiopalkkauksesta voidaan paikallisesti sopia toisin. Paikallisesti sovitun tuotantopalkkiopalkkauksen (tuotantopalkkiotaulukko + tuotanto/viikko tuntia kohden) tulee olla kokonaisuus huomioon ottaen vähintään kunkin työntekijän osalta tämän työehtosopimuksen tuotantopalkkiojärjestelmän mukaisen alle 50 tonnin töitä koskevan kiinteän taulukkopalkan ao. ammatinimikkeen/palkkaryhmän mukainen. Paikallisesti sopiminen on tehtävä kirjallisesti.

Mikäli tilaajan toimesta tilattu massan menekki on alle 70 kg/m² työssä, joka ei ole remixer-, uraremixer- tai muuta vastaavaa työtä, tuotantopalkkiosta on aina sovittava erikseen.

Mikäli tuotantopalkkiotyötä tehdään käsilevityksenä (koko työkohte ilman levityskoneita), tulee tuotantopalkkiopalkkauksen (tuotantopalkkiotaulukko + tuotanto/viikko tuntia kohden) olla kokonaisuus huomioon ottaen vähintään kunkin työntekijän osalta tämän työehtosopimuksen tuotantopalkkiojärjestelmän mukaisen alle 50 tonnin töitä koskevan kiinteän taulukkopalkan ao. ammattinimikkeen/palkkaryhmän mukainen.

PAB-V ja PAB-O töissä maksetaan tuotantopalkkiotaulukon mukaisesti alennettuna 20 %:lla. Alennusta ei tehdä valmistettaessa näitä massoja suodattimella varustetulta kuuma-asemalta.

PAB-B töissä maksetaan tuotantopalkkiotaulukon mukaisesti alennettuna 10 %:lla. Alennusta ei tehdä valmistettaessa massaa suodattimella varustetulta kuuma-asemalta.

Tuotantopalkkioon maksetaan 10 %:n korotus niille tuotantopalkkiotunneille, kun koneliuostustyötä tekevä henkilö kuuluu tuotantopalkkioryhmään ja joutuu levitystyön kestäessä liuostamaan.

Levitettäessä kumibitumista SMA päällystettä maksetaan 10 % korotus tuotantopalkkioon.

Massanlevityksen yhteydessä tasausmassaan tai asfalttilaattaan asennettavista verkoista maksetaan 10.3.2011 alkaen 0,87 euron suuruinen haittalisa tehdyille tunneille kaikille kyseisellä työmaalla tuotantopalkkioon oikeutetuille työntekijöille tuotantopalkkion lisäksi.

URAKKAPALKAT PÄÄLLYSTYSTÖISSÄ

Mikäli työsuoritus ei perustu aikapalkkaan tai tuotantopalkkioon, voidaan työ sopia myös tehtäväksi urakkapalkalla. Urakkapalkan on oltava vähintään tuotanto- tai aikapalkkiojärjestelmän palkkaryhmän mukainen taulukkopalkka lisättynä joko takuutuotannolla tai henkilökohtaisella palkanosalla palkkausjärjestelmästä riippuen.

Tuotantopalkkauksen suorat urakat

Kaivojen nostoissa ja laskuissa maksetaan 10.3.2011 lukien 40,53 euroa/kpl, mikäli työhön kuuluu piikkaus sekä muuraus ja betonin valu silloin, kun työnantaja järjestää kompressorin kaivonnostajien käyttöön. Kaivon nostosta tai laskusta, kun työhön sisältyy koneellinen piikkaus ja jätteiden poisto, maksetaan 10.3.2011 lukien 24,96 euroa/kaivo urakkahintana.

Käsin suoritetusta liuostuksesta maksetaan 10.3.2011 lukien 0,12 euroa/m² urakkahintana.

Urakkapalkoista voidaan sopia myös paikallisesti erikseen.

Tuotantopalkkiotaulukot 2011

KADUT, PIHAT JA VASTAAVAT

Kohteen koon (tonnia) mukaiset yksikköhinnat (euroa/tonni). Kohteen koko on esitetty taulukossa 10 tonnin välein. Tuotantopalkkiolaskelmassa kohteen koko ilmoitetaan tonnin tarkkuudella. Yksikköhinta ilmoitetaan kolmen desimaalin tarkkuudella.

Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)	Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)	Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)	Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)
50	2,099	310	0,847	570	0,626	830	0,519
60	1,917	320	0,834	580	0,621	840	0,516
70	1,775	330	0,822	590	0,615	850	0,513
80	1,661	340	0,809	600	0,610	860	0,510
90	1,567	350	0,798	610	0,605	870	0,507
100	1,487	360	0,787	620	0,600	880	0,505
110	1,418	370	0,776	630	0,596	890	0,502
120	1,358	380	0,766	640	0,591	900	0,499
130	1,305	390	0,756	650	0,587	910	0,496
140	1,258	400	0,747	660	0,582	920	0,494
150	1,216	410	0,737	670	0,578	930	0,491
160	1,177	420	0,729	680	0,574	940	0,488
170	1,142	430	0,720	690	0,569	950	0,486
180	1,110	440	0,712	700	0,565	960	0,483
190	1,081	450	0,704	710	0,561	970	0,481
200	1,054	460	0,696	720	0,557	980	0,478
210	1,028	470	0,689	730	0,554	990	0,476
220	1,005	480	0,682	740	0,550	1000	0,473
230	0,983	490	0,675	750	0,546	Yli 1000	0,495
240	0,962	500	0,668	760	0,543		
250	0,943	510	0,662	770	0,539		
260	0,925	520	0,655	780	0,536		
270	0,908	530	0,649	790	0,532		
280	0,891	540	0,643	800	0,529		
290	0,876	550	0,637	810	0,526		
300	0,861	560	0,632	820	0,523		

TIET, MOOTTORIKADUT, LENTOKENTÄT JA VASTAAVAT

Kohteen koon (tonnia) mukaiset yksikköhinnat (euroa/tonni). Kohteen koko on esitetty taulukossa 10 tonnin välein. Tuotanto-palkkiolaskelmassa kohteen koko ilmoitetaan tonnin tarkkuudella. Yksikköhinta ilmoitetaan kolmen desimaalin tarkkuudella.

TES

Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)	Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)	Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)	Kohteen koko tonnia	Yksikkö hinta (€/tn)
50	2,231	310	0,667	570	0,446	830	0,348
60	1,978	320	0,654	580	0,441	840	0,345
70	1,786	330	0,640	590	0,436	850	0,343
80	1,635	340	0,628	600	0,431	860	0,340
90	1,512	350	0,616	610	0,427	870	0,337
100	1,411	360	0,605	620	0,422	880	0,335
110	1,324	370	0,594	630	0,418	890	0,332
120	1,250	380	0,583	640	0,413	900	0,330
130	1,186	390	0,573	650	0,409	910	0,327
140	1,129	400	0,564	660	0,405	920	0,325
150	1,079	410	0,555	670	0,401	930	0,323
160	1,034	420	0,546	680	0,397	940	0,320
170	0,993	430	0,538	690	0,393	950	0,318
180	0,956	440	0,529	700	0,389	960	0,316
190	0,923	450	0,522	710	0,386	970	0,314
200	0,892	460	0,514	720	0,382	980	0,312
210	0,864	470	0,507	730	0,379	990	0,310
220	0,837	480	0,500	740	0,375	1000	0,308
230	0,813	490	0,493	750	0,372	Yli 1000	0,315
240	0,791	500	0,487	760	0,369		
250	0,769	510	0,480	770	0,366		
260	0,750	520	0,474	780	0,363		
270	0,731	530	0,468	790	0,360		
280	0,714	540	0,462	800	0,357		
290	0,698	550	0,457	810	0,354		
300	0,682	560	0,451	820	0,351		

13 § Nuorten työntekijöiden palkka

Nuorille alle 18-vuotiaille työntekijöille, jotka hakeutuvat asfalttialalle työhön, voidaan asianomaisen työntekijän ja työnantajan sekä luottamusmiehen kesken sopia palkasta toisinkin kuin tässä työehtosopimuksessa on määrätty.

14 § Työpaikkaohjaaja

Työssäoppijoiden ja oppisopimusoppilaiden työn ohjaamisesta sovitaan työnantajan ja työntekijän kesken. Samassa yhteydessä selvitetään työpaikkaohjaajan mahdollisuudet tehtävän suorittamiseen, vaikutus hänen omien työtehtäviensä hoitamiseen ja tehtävän vaikutus hänen palkkukseensa.

15 § Urakkatyömääräykset

1. Muista urakatöistä kuin tuotantopalkkauksen suorista urakoista on sovittava erikseen.

2. Urakkapalkan on oltava vähintään tuotanto- tai aikapalkkiojärjestelmän palkkaryhmän mukainen taulukkopalkka lisättyinä joko takuutuotannolla tai henkilökohtaisella palkanosalla palkkausjärjestelmästä riippuen.

16 § Palkanmaksu

1. Työpalkka maksetaan joka toinen perjantai taikka, jos silloin on pyhä, edellisenä arkipäivänä.

2. Työryhmälle on annettava viikottain kirjallinen tuotantopalkkiolaskelma.

3. Palkka maksetaan työntekijän osoittamalle pankkitilille Suomessa toimivan rahalaitoksen välityksellä. Maksessaan palkan työnantajan on annettava työntekijälle euromääräinen kirjallinen laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet.

4. Työnantajan antaessa lopputilin on palkka maksettava heti työsuhteen päätyttyä paitsi tehtäessä urakkatyötä tai työtä, josta maksetaan tuotantopalkkiota, jolloin palkka on maksettava mittauksen jälkeisen päivän kuluessa.

5. Paikallisesti voidaan sopia, että lopputili maksetaan viimeistään työsuhteen päättymistä seuraavana normaalina palkanmaksupäivänä.

17 § Päiväraha ja matkakustannusten korvaaminen

1. Jos työntekijä työnantajan pyynnöstä matkustaa työhön kotipaikkakuntansa ulkopuolelle, josta hän ei voi saapua yöksi kotiin, on työnantajan ennen matkan alkua selvitettävä mahdollisuus saada asunto asianomaisella paikkakunnalla ja sen lähistöllä sekä, mikäli mahdollista, varattava tarvittaessa työntekijälle asunto.

2. Työntekijälle maksetaan jokaiselta edellisessä kohdassa tarkoitulta vuorokaudelta päivärahaa 34 euroa 1.1.2011 lähtien.

Päiväraha maksetaan myös matkapäiviltä, ensimmäiseltä matkapäivältä vain, jos matka alkaa ennen kello 12.00 päivällä.

Päiväraha maksetaan joka tilinmaksun yhteydessä eikä sitä merkitä palkaksi.

3. Työntekijälle maksetaan majoituskorvausta maksetun laskun mukaan enintään 50 euroa 1.1.2011 lähtien. Jos työntekijä ei esitä edellisessä kappaleessa sanottua laskua, maksetaan hänelle päivärahan lisäksi yöpymisrahaa kulloinkin korkein verohallituksen verottomaksi hyväksymä määrä (1.1.2011 lähtien 10 euroa). Jos työnantaja kustantaa työntekijälle asunnon, joka vastaa valtion siirtyviä työmaita koskevien majoitusmääräysten tasoa, ei majoituskorvausta eikä yöpymisrahaa makseta.

4. Matkoista, jotka tehdään työnantajan pyynnöstä, maksaa työnantaja kaikki tarpeelliset matkakustannukset II luokassa, matkatavarakustannukset sekä makuupaikkaliput II luokassa.

5. Työnantaja on velvollinen maksamaan joka viiden (5) viikon kuluttua työntekijän matkasta tämän kotipaikkakunnalle ja takaisin työpaikalle aiheutuvat kustannukset edellisen kohdan mukaisesti.

Pöytäkirjamerkintä:

Viiden viikon laskennan lähtökohtana pidetään juhannusviikonloppua, josta korvattavien viikonloppumatkojen ajankohdat lasketaan vuosittain. Työntekijän oikeuteen saada korvaus tällä tavalla lasketusta viikonloppumatkasta ei työsuhteen kestolla ole vaikutusta.

Sanotut kustannukset työnantaja on velvollinen maksamaan myös pääsiäisenä, juhannuksena ja jouluna työntekijälle tämän käydessä kotipaikkakunnallaan.

Jos työntekijä sairastuu komennuspaikkakunnalla ja lääkäri toteaa hänet työkyvyttömäksi tai jos työntekijä lähtee vuosilomalle, työnantaja on velvollinen maksamaan työntekijälle edellisessä kohdassa sanotut kustannukset matkalta kotipaikkakunnalle.

6. Matkustamiseen käytetyltä ajalta maksetaan työntekijälle 10.3.2011 alkaen tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 10,65 €/h. Palkkaryhmässä I työntekijän matka-ajan palkan suuruus määräytyy kuitenkin taulukkopalkan ja henkilökohtaisen palkanosan perusteella niin, ettei se ylitä edellä mainittuja korvauksia matkatunneilta.

Jos työntekijälle on järjestetty makuupaikka, ei matka-ajan palkkaa makseta kello 20.00–07.00 väliseltä ajalta.

7. Vesitse tapahtuvista matkoista sovitaan jokaisessa tapauksessa erikseen.

8. Paikallisesti voidaan sopia komennusmatkakustannusten korvaamisesta toisin kuin työehtosopimuksessa on määrätty. Mikäli toisin ei ole sovittu noudatetaan tämän pykälän määräyksiä.

9. Ulkomaantyöt

Työskenneltäessä ulkomailla maksetaan työntekijälle kustannusten korvaukset kokonaisuus huomioon ottaen vähintään kotimaan kustannusten korvausten tasoisin. Työnantajan ja työntekijän tulee sopia kirjallisesti ulkomailla työskentelyn ajalta maksettavista kustannusten korvauksista ennen ulkomaan työkomennuksen alkamista.

18 § Päivittäiset matkakustannukset

1. Työntekijän päivittäiset työmatkat korvataan sovitusta 0-pisteestä lukien 4 km:n etäisyyden ulkopuolelta laskettu maksu julkista kulkuvälinettä käyttäen menon ja paluun osalta. Sitä vastaava korvaus maksetaan kaikille työntekijöille riippumatta heidän asuinpaikastaan.

Työnantaja maksaa työntekijänsä matkustamiseen käytetyltä ajalta korvauksen matkatunneilta 4 km:n etäisyyden ulkopuolella

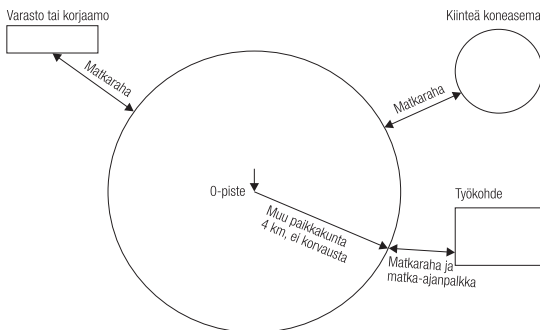
käytetystä ajasta 10.3.2011 alkaen tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 10,65 €/h. Palkkaryhmässä I työntekijän matka-ajan palkan suuruus määräytyy kuitenkin taulukkopalkan ja henkilökohtaisen palkanosan perusteella niin, ettei se ylitä edellä mainittuja korvauksia matkatunneilta.

2. Työskenneltäessä jyrä- ja valuusfaltin siirtyvillä työmailla katsotaan koneasema 0-pisteeksi ja se on työhönottopaikka. Työhönottopaikkakunnan koneasema jää laskennan lähtökohdaksi. Työntekijän matka ja matka-ajan korvaus maksetaan yli 5 km:n matkalta, kuten kohdassa 1 on mainittu.

3. Edellä mainittuja matka-ajan korvauksia ei makseta silloin, kun työntekijä työskentelee kiinteällä koneasemalla, varastolla tai korjaamolla.

4. Tämän pykälän määräyksistä voidaan paikallisesti sopia toisin.

18 § PÄIVITTÄISET MATKAKUSTANNUKSET

19 § Siirto toiseen työhön

Jos työntekijä työn vähyyden tai sen loppumisen takia siirretään omalla suostumuksellaan tekemään muuta kuin omaa ammattityötään, voidaan tämän jälkeen ensiksi sattuvan palkanmaksukauden alusta sopia palkka sen työn mukaan, jota hän suorittaa.

20 § Sairausajan palkka

1. ¹⁾Työnantaja maksaa työntekijälle, joka työnantajan hyväksymän selvityksen mukaan on sairauden tai tapaturman vuoksi estynyt työtä tekemästä, sairausajan palkkana täyden palkan toisen sellaisen sairauspäivän alusta, joka työssä oltaessa olisi ollut hänen työpäivänsä, enintään seuraavanpituisten ajanjaksojen työpäiviltä:

Työsuhde on ennen työkyvyttömyyden alkua jatkunut yhdenjaksoisesti:	Ajanjakso
– alle 2 viikkoa	–
– vähintään 2 viikkoa mutta alle 3 vuotta	28 kalenteripäivää
– 3 vuotta mutta alle 5 vuotta	35 kalenteripäivää
– 5 vuotta mutta alle 10 vuotta	42 kalenteripäivää
– 10 vuotta tai kauemmin	56 kalenteripäivää

Jos työkyvyttömyys on jatkunut yli sairausvakuutuksen karenssiajan pituisen ajan maksaa työnantaja sairausajan palkan myös odotuspäivältä.

Ns. karenssipäivä poistuu kun työntekijä on

A) ollut yhdenjaksoisessa työsuhteessa vähintään kaksi vuotta.

B) tienpäällystysalalla kausiluontoisissa töissä ollut viimeisen kuuden vuoden aikana perättäisinä työkausina saman työnantajan palveluksessa yli kahden kuukauden työsuhteet yhteenlaskettuna vähintään 24 kuukautta. Työntekijän on ilmoitettava työnantajalle siitä, että edellä mainitut ehdot täyttyvät.

2. Edellä olevasta poiketen maksetaan työntekijälle, joka on estynyt tekemästä työtä työnantajan työssä sattuneen tapaturman vuoksi, sairausajan palkka työsuhteen kestoajasta riippumatta ensimmäisestä sellaisesta sairauspäivästä alkaen, joka olisi ollut työntekijän työpäivä.

3. Mikäli saman sairauden uusiutumiseen on kulunut enintään 30 päivää siitä päivästä, jolloin viimeksi suoritettiin sairauspäivärahaa tai työnantajan maksamaa sairausajan palkkaa, aloitetaan sairausajan palkan maksaminen heti ensimmäisenä täytenä sairauden uusiutumispäivänä, joka työssä oltaessa olisi ollut työntekijän työpäivä, jos työntekijän palkallinen työkyvyttömyysjakso ei aikai-

¹⁾ Katso menettelytapaohjeet.

semmin ole ehtinyt täytyä. Sairausajan palkan maksamista jatketaan tässä tapauksessa, kunnes edellä mainittu palkallinen ajanjakso on täyttynyt. Palkallisen ajanjakson ei sairauden uusiutuessa tarvitse olla yhdenjaksoinen.

Mikäli saman sairauden uusiutumiseen kuluu yli 30 päivää siitä, jolloin on viimeksi suoritettu sairauspäivärahaa tai työnantajan maksamaa sairausajan palkkaa, menetellään sairausajan palkan maksamisen suhteen niin kuin kyseessä olisi uusi sairaus.

Määrittely sen suhteen, onko kyseessä sama vai uusi sairaus, tapahtuu sairausvakuutustoimiston tekemän ratkaisun perusteella.

4. Jos äkillinen hammassairaus ennen hoitotoimenpiteitä aiheuttaa työntekijän työkyvyttömyyden, joka vaatii samana päivänä tai saman työvuoron aikana annettavaa hoitoa, maksetaan työntekijälle ansionmenetyksen korvaus hoitotoimenpiteen ajalta, mikäli hänen ei onnistu saada hoitoa työajan ulkopuolella. Työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella.

5. Sairausajan palkkaa ei kuitenkaan makseta, jos työntekijä on aikaansaanut sairauden tai tapaturman tahallisesti, rikollisella toiminnallaan, kevytmielisellä elämällään tai muulla törkeällä tuottamuksella.

6. Sairausajan palkka lasketaan työntekijän kolmen edellisen palkanmaksukauden säännöllisen työajan keskituntiansion perusteella.

7. Sairausajan palkasta vähennetään, mitä työntekijä saa saman työkyvyttömyyden takia samalta ajanjaksolta päivärahaa tai siihen verrattavaa korvausta sairausavustuskassalta, joka saa kannatusmaksua työnantajalta, taikka tapaturmavakuutuslain, työntekijäin eläkelain tai lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain tai liikennevakuutuslain perusteella.

Jos sairausajan palkka on maksettu ennen kuin jokin edellä mainituista korvauksista on suoritettu, on työnantajalla oikeus nostaa korvaus tai saada sen määrä takaisin työntekijältä. Työntekijä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan työnantajalle sairastumisestaan.

8. Milloin työpaikalla toimii sairausavustuskassa tai sairausvakuutuslain alainen sairausvakuutuskassa, voi työnantaja toteuttaa edellä oleviin kohtiin perustuvat velvollisuutensa siten, että kassa maksaa myös sairausvakuutuslain ulkopuolella maksettavat avus-

tukset, jotka työnantaja peittää kassalle suorittamillaan kannatusmaksuilla.

9. Työntekijän alle 10-vuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti maksetaan työntekijälle tämän pykälän sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaisesti korvaus lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi välttämättömästä, lyhyestä tilapäisestä poissaolosta. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä ja että poissaolosta annetaan työehtosopimuksen sairausajan palkan maksamisesta koskevien määräysten mukainen selvitys sekä että työntekijän työsuhde on kestänyt vähintään kahden viikon ajan. Edellä sanottua sovelletaan myös yksinhuoltajiin ja samassa taloudessa asuviin puolison lapsiin.

Pöytäkirjamerkintä:

Lapsella tarkoitetaan paitsi omaa lasta, myös puolison lasta sekä perheeseen sijoitettua tai perheen huollossa olevaa lasta.

Pöytäkirjamerkintä:

Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa sekä samassa taloudessa asuvaa avopuolisoa.

Saman sairauden johdosta korvausta maksetaan vain toiselle vanhemmista.

Samoin perustein maksetaan korvausta lapsen isälle tai äidille, mikäli toisella puolisolla ei sairauden, matkan, työskentelystä, opiskelusta tai koulutukseen osallistumisesta johtuvan, toisella paikkakunnalla asumisen tms. tilapäisen esteen vuoksi ole mahdollista osallistua lapsen hoitoon eikä muuta hoitoa saada järjestetyksi. Tätä momenttia sovellettaessa opiskelu rinnastetaan ansiotyöhön.

10. Sairastumisen tai tapaturman sattuessa kesken työvuoron maksetaan palkka työvuoron loppuun. Palkka lasketaan tällöin tämän pykälän 6 kohdan mukaisesti.

11. Työntekijällä, jonka lapsi sairastaa valtioneuvoston asetuksella säädettyä lääketieteellisin perustein vaikeaksi arvioitavaa sairautta tai vammaa, on oikeus olla poissa työstä osallistuakseen sairausvakuutuslain 10. luvun 2 §:ssä (1224/2004) tarkoitettuun lapsen hoitoon, kuntoutukseen tai hoidon opastukseen sovittuaan poissaolosta etukäteen työnantajan kanssa. Lapsella tarkoitetaan paitsi omaa lasta, myös puolison lasta sekä perheeseen sijoitettua tai perheen huollossa olevaa lasta.

Sairausajan palkanmaksuun liittyvät menettelytapaohjeet

1. Työkyvyttömyys todetaan työnantajan hyväksymällä todistuksella

Työkyvyttömyys todetaan työehtosopimuksen 19 §:n mukaisesti yrityksen työterveyslääkäriin tai muulla työnantajan hyväksymällä lääkärintodistuksella.

Taannehtiva lääkärintodistus hyväksytään, mikäli lääkäri on kirjoittanut todistukseen hyväksyttävät perusteet taannehtivuudelle.

Työkyvyttömyys voidaan flunssatyypissä, lyhytaikaisissa, enintään 3 vuorokautta kestävässä sairauspoissaoloissa osoittaa yrityksen työterveyshoitajan todistuksella. Perustellusta syystä myös muun terveydenhoitajan antama todistus kelpaa todistukseksi työkyvyttömyydestä.

Sairauden uusimistapauksessa todistuksen antajan tulee olla sama terveydenhoitaja. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota mahdolliseen lääkärihoidon tarpeeseen.

2. Lääkärintodistuksiin liittyvät epäselvyydet

Työnantaja on velvollinen maksamaan sairausajan palkkaa, kun työntekijä on esittänyt työkyvyttömyydestä hyväksyttävän selvityksen.

Mikäli työnantaja ei ole hyväksynyt työntekijän esittämää lääkärintodistusta, on hänellä oikeus osoittaa työntekijä nimetyn lääkärin tarkastettavaksi. Tällöin työnantaja suorittaa lääkärintodistuksen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset.

Lääkärintodistuksiin liittyvät epäselvyydet selvitetään työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti.

3. Yrityksen työterveyspalvelujen hyväksikäyttö tulee olla ensisijaista

Työntekijän tulee käydä ensisijaisesti yrityksen työterveyslääkärin vastaanotolla.

Muun lääkärin kuin työterveyslääkärin antaman todistus työkyvyttömyydestä kelpaa perusteeksi sairausajan palkan maksamiselle, mikäli työntekijä esittää työnantajalle hyväksyttävän syyn muun lääkärin käyttöön.

Pöytäkirjamerkintä:

Hyväksyttävä syy voi olla esimerkiksi työterveysyksikön pitkä etäisyys työntekijän työ-, koti- tai oleskelupaikasta tai vastaanottoajan kohtuuttoman pitkä odotus.

4. Luottamusmiesten tulee ohjata työntekijöitä työehtosopimuksen säännösten oikeaan soveltamiseen ja pyrkiä omalta osaltaan ehkäisemään väärinkäytöksiä

Työnantajan ja luottamusmiesten tulee yhdessä pyrkiä ohjaamaan työntekijöitä työehtosopimuksen sairausajan palkkaa koskevien määräysten oikeaan soveltamiseen.

Uusille työntekijöille asiaa koskevaa valistusta ja ohjausta on suositeltavaa jakaa heti perehdyttämisen yhteydessä.

Sekä työnantaja- että työntekijäpuolen edun mukaista on sairauspoissaolojen saaminen mahdollisimman vähäisiksi. On suositeltavaa, että paikalliset osapuolet yhdessä seuraavat työpaikan sairauspoissaolojen kehitystä ja tarvittaessa etsivät keinoja niiden ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

5. Selvä väärinkäyttö on työsopimuksen purkamisperuste

Mikäli sairausajan palkkaetuja käytetään tahallaan väärin, ei sairausajan palkkaa luonnollisestikaan makseta. Tahallinen väärinkäyttö saattaa lisäksi johtaa työsopimuslain säännösten perusteella tapahtuvaan työsopimuksen päättämiseen.

6. Sairastumisesta tulee tehdä ilmoitus työnantajalle ennen työvuoron alkua, milloin se on mahdollista

Työntekijän tulee ilmoittaa sairastumisestaan lähimmälle esimiehelleen tai työnantajan ilmoittamalle muulle henkilölle jo ennen työvuoron alkua, milloin se olosuhteet huomioon ottaen on suinkin mahdollista. Tähän liittyvät menettelytavat työnantajan tulee saattaa työntekijöiden tietoon.

Ajoissa tehty ilmoitus on tärkeä sen vuoksi, että työpaikalla jo työvuoron alkaessa tiedetään, onko joku mahdollisesti poissa ja miten poissaolotapauksessa työt sinä päivänä järjestetään.

Jos työntekijä tahallisesti laiminlyö ilmoittaa viipymättä sairastumisestaan työnantajalle, alkaa sairausajan palkan maksuvelvollisuus aikaisintaan siitä päivästä, jona ilmoitus on tehty.

7. Vapaa-ajan harrastusten aiheuttamien vammojen käsittely järjestelmässä

Esimerkiksi urheilusta johtuvat, varsinkin vaikeamman asteiset vammat aiheuttavat toistuessaan työnantajalle lisääntyviä sairausajan palkkauskustannuksia ja vaikeuksia työntekijän työhön sijoittumisessa.

Liitot kiinnittävät paikallisten osapuolten huomiota yllä mainittujen ongelmien ennalta ehkäisemiseen ja vähentämiseen.

8. Muualla tehdystä työstä aiheutunut työkyvyttömyys

Työnantajalla ei ole velvollisuutta korvata tapaturmasta aiheutunutta työkyvyttömyyttä, joka aiheutuu muualla tehdystä ansio-työstä.

9. Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy

Liitot kiinnittävät paikallisten osapuolten huomiota sairauspoissaoloja ennalta ehkäisevään toimintaan.

---

21 § Lääkärintarkastusten korvaaminen

Lääkärintarkastukset

1. Lakisääteiset lääkärintarkastukset. Työnantaja maksaa työntekijälle korvauksena ansion menetyksen lakisääteistä työterveyshuoltoa koskevan valtioneuvoston päätöksen (950/94) tarkoittamissa ja työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa hyväksytyissä työsuhteen aikana suoritettavissa terveystarkastuksissa sekä niihin liittyvissä matkoissa hänen menettamiään säännöllisiä työtunteja vastaavalta ajalta. Samoin menetellään tapauksissa, joissa on kysymys **nuorista työntekijöistä** annetussa laissa (998/93), ja **säteilylaissa (592/91)** tarkoitetuista tutkimuksista. Samaa sääntöä noudatetaan lisäksi niissä **terveydensuojelulain (763/94)** edellyttämässä tutkimuksissa, jotka johtuvat työntekijän siirtymisestä saman yrityksen sisällä työtehtävään, jossa kyseinen lääkärintarkastus vaaditaan.

Työntekijälle, joka lähetetään edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tutkimuksiin tai määrätään tällaisessa tarkastuksessa jälkitarkastukseen, suorittaa työnantaja myös korvauksen välttämättömistä matkakustannuksista. Mikäli tutkimukset tai jälkitarkastus tehdään muulla paikkakunnalla, maksaa työnantaja myös päivärahan siten kuin työehtosopimuksessa määrätään.

Mikäli tarkastus tapahtuu työntekijän vapaa-aikana maksetaan työntekijälle korvauksena ylimääräisistä kuluista 11,32 euroa.

2. Muut lääkärintarkastukset

Ansionmenetyksen korvattavuuden edellytykset ovat seuraavat:

a) *Perusedellytykset*

(koskevat kaikkia b)-kohdan tapauksia)

1. Kysymyksessä on oltava sairastumis- tai tapaturmatapaus, jossa on välttämätöntä päästä nopeasti lääkärintarkastukseen. Työntekijän on esitettävä lääkärintarkastuksesta työnantajan hyväksymä selvitys (esim. lääkärintodistus tai lääkärinpalkkiokuitti) sekä työnantajan pyytessä selvitys siitä, kuinka kauan lääkärintarkastus odotus- ja kohtuullisine matka-aikoinen kesti.

2. Muissa kuin tämän a)-kohdan kohdassa 1 tarkoitetuissa sairastumis- ja tapaturmatapauksissa edellytetään, että työntekijä varaa vastaanottoajan työnaikana vain, jos se ei ole kohtuullisen ajan (esim. normaalitapauksissa viikon) kuluessa saatavissa työajan ulkopuolelta. Työntekijän on esitettävä luotettava selvitys siitä, ettei ole voinut saada vastaanottoa työajan ulkopuolella.

3. Työntekijän on ilmoitettava lääkäriin menostaan etukäteen työnantajalle. Jos ilmoitusta ei ylivoimaisen esteen takia voida tehdä etukäteen, on ilmoitus tehtävä välittömästi, kun se on mahdollista.

4. Lääkärintarkastus on järjestettävä työajan tarpeetonta menestystä välttäen.

5. Mikäli työntekijä saa lääkärintarkastuksen ajalta sairausajan palkkaa ei korvausta ansionmenetyksestä lääkärintarkastusta koskevien sopimusmääräysten nojalla suoriteta. Korvausta ei suoriteta myöskään sairausajan palkkamääräysten edellyttämänä karenssipäivänä suoritettuna lääkärintarkastuksen ajalta.

6. Milloin sairaus on johtunut omasta törkeästä tuottamuksesta tai tahallisuudesta, ei ansionmenetystä korvata.

b) Erityisedellytykset

Ansionmenetys korvataan:

1. Uusi tai uusiutuva sairaus

Sellaisen lääkärintarkastuksen ajalta, jossa todetaan työntekijän sairaus.

Lääkärin tutkimustoimenpiteestä johtuneen, enintään vuorokauden kestäneen työkyvyttömyyden ajalta. Milloin työntekijä sairausoireiden vuoksi on otettu sairaalaan tarkkailtavaksi tai tutkittavaksi. Tällöin noudatetaan sairausajan palkkamääräyksiä.

2. Aikaisemmin todettu sairaus

Kroonisen sairauden edellyttämän lääkärintarkastuksen ajalta edellyttäen, että kysymyksessä on ao. erikoisalan lääkärin suorittama tarkastus hoidon määrittelemiseksi.

Sairauden olennaisesti pahentuessa, minkä vuoksi työntekijän on ollut tarpeen hakeutua lääkärintarkastukseen.

Hoidon määrittelemiseksi tarpeellisen ao. erikoisalan lääkärin tarkastuksen ajalta, jossa annetaan määräys apuvälineen esim. silmälasien hankkimiseksi.

Muun aikaisemmin todetun sairauden hoidon määrittelemiseksi tarpeellisen lääkärintarkastuksen ajalta vain, jos lääkärinpalveluja ei ole saatavissa työajan ulkopuolella.

3. Laboratorio- ja röntgentutkimukset

Korvattavaan lääkärintarkastukseen välittömästi liittyvän laboratorio-, röntgen- tai siihen rinnastettavan tutkimuksen ajalta. Tutkimuksen tulee olla lääkärin määräämä ja siten osa tarkastusta. Erillisen laboratorio-, röntgen- tai siihen rinnastettavan tutkimuksen ajalta aiheutuva ansionmenetys korvataan vain, jos työntekijällä ei ole mahdollisuutta päästä em. tutkimukseen työajan ulkopuolella tai jos sairaus edellyttää tutkimuksen suorittamista ainoastaan tietynä vuorokauden ajankohtana. Tällainen ajankohtavaatimus tulee selvittää lääkärintodistuksella.

4. Raskauteen liittyvät lääkärintarkastukset ja tutkimukset

Sairausvakuutuslain mukaisen äitiysrahan saamisen edellytyksenä olevan lääkärin tai terveyskeskuksen todistuksen hankkimiseksi välttämättömän tarkastuksen ajalta.

5. Edellä tässä pykälässä mainitut korvaukset ansion menetyksestä suoritetaan samoin palkkaperustein kuin sairausajan.

22 § Ryhmähenkivakuutus

Työnantaja toteuttaa kustannuksellaan työntekijöitä koskevan ryhmähenkivakuutuksen siten kuin siitä Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöjen välillä on sovittu.

23 § Vuosiloma

1. Työntekijän oikeus vuosilomaan ja vuosiloman pituus sekä vuosiloman antaminen määräytyvät vuosilomalain mukaan.

Jos työntekijä on ollut saman työnantajan palveluksessa peräkkäisinä työkausina 1.4.1982 jälkeen, lasketaan vuosilomaa sekä lomapalkkaa ja -korvausta laskettaessa peräkkäisten työkausien työsuhteiden kestoajat yhteen.

2. Alle kuusi (6) kuukautta keskeytymättä saman työnantajan palveluksessa olleen tienpäällystysalan työntekijän lomapalkan ja -korvauksen määrä lomatalpaluurahoineen on 14 prosenttia ja vähintään kuusi (6) kuukautta olleen työntekijän 18,5 prosenttia työsäoloajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta yli- ja hätätyöstä maksettu korotus mukaan lukien 6 kuukauden täyttymistä seuraavan palkanmaksukauden alusta.

3. Työntekijällä, joka työsuhteensa aikana on ollut työssä vähemmän kuin 14 päivää, ei kuitenkaan ole oikeutta lomakorvaukseen, jos hän itse päättää työsuhteensa, vaikka hänelle olisi edelleen työtä tarjolla tai hänen työsuhteensa puretaan työsopimuslain 43 §:n perusteella.

4. Perhevapaiden ajalta (erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan) työntekijälle kertyy vuosilomaa 1.4.2005 voimaan astuvan vuosilomalain mukaisesti. Tältä ajalta kertyneiden vuosilomapäivien lomapalkka ja lomarahaa määräytyy seuraavasti: jokaiselta perhevapaan aikana kertyneeltä lomapäivältä työntekijä saa lomarahaa 12 kertaa kolmen (3) edellisen palkanmaksukauden säännöllisen työajan mukaisen keskituntiansion.

Esimerkki: Työntekijä, jolla perhevapaan ajalta kertyy 2,5 lomapäivää kuukaudessa. $2,5 \text{ lomapäivää} * 12 = \text{kuukauden ajalta kertyvä lomarahaa määrä.}$

Jos täydessä lomanmääräytymiskaudessa on sekä työpäiviä että perhevapaapäiviä, työntekijälle maksetaan perhevapaan perusteella kertyneestä lomarahasta suhteellinen osuus.

Esimerkki: Työntekijä, jolla perhevapaan ajalta kertyy 2 lomapäivää kuukaudessa. Kuukauden aikana on 21 työpäivää, josta työntekijä on ollut perhevapaalla 5. Lomarahana kyseisen kuukauden perhevapaalta maksetaan: 2 lomapäivää * kolmen edellisen palkanmaksukauden säännöllisen työajan mukainen keskituntiansio * 12 * 5/21 (23,8 %).

5. Äitiys- ja isyysvapaa

Työntekijälle, jonka työsuhde on jatkunut vähintään 6 kuukautta ennen lapsen syntymää, maksetaan hänen äitiysvapaansa ajalta 56 ja isyysvapaansa ajalta 6 sairausvakuutuslain (isyysvapaan osalta tämä kohta tulee voimaan 1.1.2009 alkaen) mukaisen arkipäivän pituisen kalenteriajanjakson työtuntijärjestelmän mukaisilta työpäiviltä laskettava työntekijän palkan ja sairausvakuutuslain mukaisen äitiys- tai isyyspäivärahan tai siihen verrattavan muun lain tai sopimuksen perusteella tulevan korvauksen välinen erotus työsopimuslain 4 luvun 1 §:n mukaisen äitiys- tai isyysvapaan alkamispäivästä lukien.

Jos uusi äitiysvapaa alkaa edellisen perhevapaan aikana siten, että työntekijä ei palaa välillä työhön, työnantajalla ei ole 1 momentissa mainittua palkanmaksuvelvollisuutta uuden äitiysvapaan osalta.

Jos työntekijä on ollut saman työnantajan palveluksessa peräkkäisinä työkausina, määritetään työsuhteen pituus laskemalla peräkkäisten työkausien työsuhteiden kestoajat yhteen.

24 § Vaate- ja ruokailusuojat

1. Jokaiselle vakinaiselle työpaikalle tai sen läheisyyteen on työnantajan varustettava työntekijän ruokailua ja vaatteiden sekä työkalujen säilytystä varten tarkoitustaan vastaavat suojat, jotka tulee varustaa vedenpitävillä katoilla, lukollisilla ovilla ja seinillä. Suojat on työnantajan kustannuksella pidettävä puhtaina ja vartioituina, mikäli työmaille on vartiointi järjestetty, sekä kylmänä ja kosteana vuodenaikana vähintään 15 °C lämpöisinä. Em. suojien

tulee olla myös jokaisen työpaikan levityskohteessa tai sen läheisyydessä, jos siinä työskennellään vähintään kahtena työpäivänä.

2. Jokaisella työpaikalla tulee työnantajan toimesta järjestää juomaveden saantia varten vesijohto taikka hanalla varustettu vesiasia. Veden tulee olla laadultaan kunnollista. Vesipisteen läheisyyteen on varattava kertakäyttöisiä juoma-astioita.

3. Työnantajan on pidettävä vakinaisella työpaikalla tarpeelliset pesulaitteet. Työntekijälle on varattava 5 min. pesuaikaa ennen työajan päättymistä. Työnantaja järjestää pesuaineet peseytymistä varten.

4. Työnantaja vakuuttaa työntekijäin vaatteet ja työkalut vakinaisella työpaikalla.

5. Työnantajan työkalut ja tarvikkeet on vietävä niille varattuun paikkaan, jolloin niistä vastaa työnantaja.

6. Työnantajan toimesta järjestetään ensiapuvälineet jokaiselle työpaikalle.

25 § Muita korvauksia

1. Työntekijällä, joka on ollut yrityksen palveluksessa vähintään 3 kuukautta, on oikeus 50- ja 60-vuotispäivänään saada säännöllistä työaikaan vastaava palkallinen vapaa työstä silloin, kun merkkipäivä sattuu hänen työpäiväkseen.

2. Työnantaja maksaa varusmiespalveluksen edellyttämään kutsuntaan ensimmäisen kerran osallistuvalla työntekijälle kutsuntapäivän korvauksena yhden työpäivän ansiota vastaavan määrän. Kutsuntapäivän korvaus maksetaan vain siltä päivästä, jona kutsuntatoimitus pidetään.

Kutsuntaan liittyvään erilliseen lääkärintarkastukseen osallistuvalla korvataan ansionmenetykseltä ajalta, minkä hän hyväksyttävän selvityksen mukaan joutuu tarkastuksen takia olemaan poissa työstä säännöllisenä työaikanaan.

3. Reservinharjoitusten ajalta maksetaan työntekijälle palkkaa siten, että hän saa valtion maksaman reservipalkan kanssa täydet palkkaedut. Määräystä sovelletaan myös niihin, jotka reserviläisinä on kutsuttu väestönsuojelukoulutukseen.

4. Työntekijällä, jonka työsuhde on jatkunut vähintään kuukauden, on oikeus saada läheisen omaisensa hautauspäivä, mikäli se sattuu työpäiväksi vapaapäivänä ja saada siitä korvauksena tunti-

palkka 8 tunnilta. Tuntipalkka määräytyy aikapalkkajärjestelmässä aikapalkan taulukkopalkan ja tuotantopalkkiojärjestelmässä tuotannon taulukkopalkan mukaisesti ammattitaitolisineen.

Pöytäkirjamerkintä:

Läheisenä omaisena pidetään työntekijän aviopuolisoa tai samassa taloudessa asuvaa avopuolisoa, lapsia ja ottolapsia, hänen vanhempiaan, veljiään ja sisariaan sekä aviopuolison vanhempia.

5. Mikäli työntekijän silmälasit todisteellisesti rikkoutuvat korjauskelvottomiksi tai muutoin vahingoittuvat hänen työssään, työnantaja korvaa rikkoutuneet silmälasit tai vastaa niiden korjauskustannuksista. Edellytyksenä on kuitenkin, että työntekijän työsuhde on kestänyt vähintään kuusi (6) kuukautta. Mikäli työntekijä ei ole käyttänyt ko. työn mahdollisesti edellyttämiä suojavälineitä, silmälasia ei korvata.

26 § Suojavarusteet

Työnantaja antaa työntekijän käyttöön:

1. Työtehtäviin soveltuvat haalarit tai takin ja housut taikka muut tarvittavat suojavarusteet sekä turvajalkineet. Suojavaatteita ja turvajalkineita annetaan yhdet vuodessa, ellei olosuhteista tai käyttötarpeesta johtuen muu menettely ole perusteltua (esimerkiksi suojavaatetuksen poikkeavan voimakas tai vähäinen kuluminen, turvajalkineiden vähäinen käyttötarve).

Kylmissä olosuhteissa työskenneltäessä työnantaja antaa lämpösuojaus haalarit tai takin ja housut niitä tarvitseville työntekijöille. Työnantajan harkinnassa on, minkälaiset suojavaatteet ja turvajalkineet hän katsoo tarkoituksenmukaisimmiksi ja kuinka niiden jako käytännössä suoritetaan. Suojavaatteet ja turvajalkineet ovat työnantajan omaisuutta. Saadessaan uudet suojavaatteet tai turvajalkineet työntekijän on palautettava entiset työnantajalle. Samoin työsuhteen päättyessä työntekijän on palautettava hallussaan olevat suojavaatteet ja turvajalkineet.

Työnantaja voi päälüuottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun tai työsuojeluorganisaation kanssa paikallisesti sopia yrityskohtaisesta menettelystä, jolla ne työntekijät, jotka haluavat turvakengät omakseen, osallistuvat turvajalkineiden hankintakustannuksiin.

2. Suojakypärän sekä siihen sopivan myssyn, mikäli se on työturvallisuuden kannalta tarpeellista. Työntekijä huolehtii suojakypärän ja myssyn kunnosta ja luovuttaa ne työsuhteen päätyttyä työnantajalle.

3. Meluisissa töissä työntekijän käyttöön kuulosuojaimet.

4. Yhden sadetakin ja -housut, mikäli työntekijän on työskenneltävä sateessa ilman katosta tai muuta suojaa. Työntekijä palauttaa em. sadevarusteet työsuhteen päättyessä.

5. Yhdet käsineet kerran kahdessa viikossa emulsioruiskutus-työtä suorittaville sekä tuotantopalkkiotyössä työskenteleville, niitä tarvitseville työntekijöille.

6. Amiinia käsiteltäessä amiinin käsittelyyn osallistuville työntekijöille työntekijöiden käyttöön tarvittavat suojavälineet, joiden viennistä säilytyspaikkaan vastaa työntekijä.

27 § Paikallinen sopiminen

Työehtosopimuksessa erikseen mainituista asioista voidaan Asfalttiliitto ry:hyn kuuluvissa yrityksissä paikallisesti sopia toisinkin tämä työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti joko työnantajan ja työntekijän tai työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Työsuojeluyhteistyötä koskevissa asioissa henkilöstöä edustaa luottamusmiehen sijasta työsuojelusopimuksen määrittelemät henkilöstön edustajat.

Jos sopimisen kohteena oleva asia koskee työntekijöitä yleisesti, on asia sovittava luottamusmiehen kanssa. Jos luottamusmies ei sovi asiaa kaikkia edustamiaan työntekijöitä koskien, voidaan asiaa sopia työnantajan ja työntekijän / -joiden kesken myös suoraan.

Luottamusmiehen ja työntekijän välillä tehty sopimus sitoo työnantajaa sekä kaikkia luottamusmiehen edustamia työntekijöitä.

Sopimus voidaan solmia määräajaksi tai olemaan voimassa tois-
taiseksi. Sopimus voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen, ellei irtisanomisajasta ole toisin sovit-
tu. Työntekijöitä yleisesti koskevan sopimuksen voi irtisanoa aina
sopimuksen solmimiseen oikeutettu luottamusmies taikka tämän
edustamien työntekijöiden enemmistö.

Työntekijöitä yleisesti koskeva sopimus on aina solmittava kirjallisena. Työnantajan ja työntekijän välillä solmittu sopimus on tehtävä kirjallisena, jos jompikumpi sopijapuoli sitä pyytää.

Milloin sopimus on tehty kirjallisena, se on työehtosopimuksen osa ja sitä sovelletaan senkin jälkeen, kun työehtosopimuksen voimassaolo muutoin on lakannut.

28 § Vastuu sopimuksesta

Allekirjoittaneet sopijapuolet eivät vastaa sellaisista rikkomuksista tätä sopimusta vastaan, joita ne järjestöinä eivät ole aiheuttaneet, mutta ovat kuitenkin velvolliset huolehtimaan siitä, että niiden alaiset yhdistykset, työnantajat ja työntekijät, joita sopimus koskee, välttävät työtaistelutoimenpiteitä eivätkä muutoinkaan riko työehtosopimusta vastaan.

29 § Riitaisuuksien ratkaisu

1. Tähän sopimukseen liittyvistä hinnoittelusta tai niiden tulkinnaista aiheutuvat erimielisyydet alistetaan välittömästi työnantajien ja työntekijäjärjestöjen kesken muodostetun hinnoittelutoimikunnan ratkaistavaksi. Jos hinnoittelutoimikunta ei pääse yksimielisyyteen, jätetään asia työtuomioistuimen ratkaistavaksi. Mikäli asia ei kuulu työtuomioistuimen käsiteltäviin, jätetään se välimiesoikeuden käsiteltäväksi ja noudatetaan siinä, mitä laki välimiesmenettelystä määrää.

2. Kannetta sopimuksen ja hinnoittelun rikkomisesta, joka samalla voi koskea korvausta, on työntekijäin järjestöllä oikeus ajaa yksityisen työntekijän puolesta ilman eri valtuutusta.

30 § Sopimuksen voimassaoloaika

Asfalttialan työehtosopimus on voimassa 10.3.2011 alkaen.
Sopimuskausi päättyy 29.2.2012.

31 § Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista kumpikin sopijapuoli on saanut yhden kappaleen.

Helsingissä maaliskuun 17. päivänä 2011.

INFRA RY

Per Fjäder

Paavo Syrjö

RAKENNUSLIITTO RY

Matti Harjuniemi

Rauno Kurki

ASFALTTIALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEN UUDISTAMISTA KOSKEVA PÖYTÄKIRJA 2011

TES

Infra ry	Per Fjäder Paavo Syrjö
Rakennusliitto ry	Matti Harjuniemi Rauno Kurki

Asfalttialan työehtosopimus on uudistettu tämän pöytäkirjan allekirjoituksella tästä pöytäkirjasta ilmenevin muutoksin ja lisäyksin vuosille 2011–2012. Yksityiskohtaiset muutokset ilmenevät liittojen välisten TES-neuvottelujen neuvottelutuloksesta.

1

Uusi työehtosopimus ja sopimuskausi

Allekirjoittaneet osapuolet ovat hyväksyneet valtakunnansovittelijan 9.3.2011 tekemän sovintoehdotuksen ja sen perusteella sopivat uudesta yksivuotisesta asfalttialan työehtosopimuksesta, joka on voimassa 10.3.2011 lukien. Sopimuskausi päättyy 29.2.2012.

2

Palkankorotukset ja palkankorotusmalli

Yleiskorotus 10.3.2011

Palkkoja korotetaan sen palkanmaksukauden alusta, joka alkaa 10.3.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta yleiskorotuksella, jonka suuruus on 2,55 %.

Tuotantopalkkiota korotetaan 10.3.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 2,55 %.

Rahamääräiset lisät 10.3.2011 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta.

MUUTOKSET

Lisät €/h	iltavuoro	1,36
	yölisä	3,30
Aikapalkka €/h	I	9,33
	II	12,93
	III	13,75
	IV	14,56
	V	15,38

Tuotantopalkkio

Vuonna 2011 työkohteen koon mukaan määräytyvä kerroin lasketaan seuraavalla kaavalla:

KADUT, PIHAT JA VASTAAVAT 2011:

Työkohteen koko: 50 – 1000 tonnia

$$\text{Kerroin} = 14,666 * (\text{Kohteen koko}^{(-0,497)}), \text{ euroa/tonni}$$

Kerroin ilmoitetaan kolmella desimaalilla.

Työkohteen koko: yli 1000 tonnia

$$\text{Kerroin} = 0,495 \text{ euroa/tonni}$$

Tuotantopalkkio (euroa) saadaan kertomalla edellä laskettu kerroin (euroa/tonni) levitetyllä massamäärällä (tonnia).

TIET, MOOTTORIKADUT, LENTOKENTÄT JA VASTAAVAT 2011:

Työkohteen koko: 50 – 1000 tonnia

$$\text{Kerroin} = 29,662 * (\text{Kohteen koko}^{(-0,6614)}), \text{ euroa/tonni}$$

Kerroin ilmoitetaan kolmella desimaalilla.

Työkohteen koko: yli 1000 tonnia

$$\text{Kerroin} = 0,315 \text{ euroa/tonni}$$

Tuotantopalkkio (euroa) saadaan kertomalla edellä laskettu kerroin (euroa/tonni) levitetyllä massamäärällä (tonnia).

Tuotantopalkkiotyö

Tuotantopalkkiotyön taulukkopalkka €/h

I	6,98
II	9,70
III	10,31
IV	10,92
V	11,54

Alle 50 tonnin kohteet €/h

I	11,91
II	14,67
III	15,31
IV	15,94
V	16,56

Tuotantopalkkiotyön kokonaistuntipalkka €/h

I	11,49
II	14,18
III	14,80
IV	15,40
V	16,02

3. Tuotantopalkkion lisäksi maksettavat urakkapalkat

Ns. kelluvan kaivon nostosta massanlaskun yhteydessä oikeaan korkeuteen maksetaan 10.3.2011 lukien lisähintana 5,97 euroa/kaivo/työryhmä. Lautarännin ja 5 cm kolmiolistan teosta maksetaan kokonaishintana 10.3.2011 lukien 0,15 euroa/m + tuotantopalkkio.

Koururännin ja isomman kolmiolistan sekä ns. makkaran teosta maksetaan 10.3.2011 lukien 0,39 euroa/m + tuotantopalkkio. Mikäli em. työssä joudutaan käyttämään sabluunaa, maksetaan kokonaishintana 10.3.2011 lukien 0,45 euroa/m + tuotantopalkkio.

4. Erinäisiä määräyksiä

2. Työntekijän tuotantopalkkio tuotantopalkkiotyössä ei voi olla viikon laskentajaksolla 10.3.2011 alkaen alle 4,67 €/h.

Massanlevityksen yhteydessä tasausmassaan tai asfalttilaattaan asennettavista verkoista maksetaan 10.3.2011 alkaen 0,87 euron suuruisen haittalisia tehdyille tunneille kaikille kyseisellä työmaalla tuotantopalkkioon oikeutetuille työntekijöille tuotantopalkkion lisäksi.

URAKKAPALKAT PÄÄLLYSTYÖISSÄ

Kaivojen nostoissa ja laskuissa maksetaan 10.3.2011 lukien 40,53 euroa/kpl, mikäli työhön kuuluu piikkaus sekä muuraus ja betonin valu silloin, kun työnantaja järjestää kompressorin kaivonostajien käyttöön. Kaivon nostosta tai laskusta, kun työhön sisältyy koneellinen piikkaus ja jätteiden poisto, maksetaan 10.3.2011 lukien 24,96 euroa/kaivo urakkahintana.

Käsin suoritetusta liuostuksesta maksetaan 10.3.2011 lukien 0,12 euroa/m² urakkahintana.

Urakkapalkoista voidaan sopia myös paikallisesti erikseen.

17 § Päiväraha ja matkakustannusten korvaaminen

6. Matkustamiseen käytetyltä ajalta maksetaan työntekijälle 10.3.2011 alkaen tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 10,65 €/h. Palkkaryhmässä I työntekijän matka-ajan palkan suuruus määräytyy kuitenkin taulukkopalkan ja henkilökohtaisen palkanosan perusteella niin, ettei se ylitä edellä mainittuja korvauksia matkatunneilta.

Jos työntekijälle on järjestetty makuupaikka, ei matka-ajan palkkaa makseta kello 20.00–07.00 väliseltä ajalta.

18 § Päivittäiset matkakustannukset

Työnantaja maksaa työntekijänsä matkustamiseen käytetyltä ajalta korvauksen matkatunneilta 4 km:n etäisyyden ulkopuolella käytetystä ajasta 10.3.2011 alkaen tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta 10,65 €/h. Palkkaryhmässä I työntekijän matka-ajan palkan suuruus määräytyy kuitenkin taulukkopalkan ja henkilökohtaisen palkanosan perusteella niin, ettei se ylitä edellä mainittuja korvauksia matkatunneilta.

3. Ammattitutkintolisä

Ammattitutkintolisä ja erikoisammattitutkintolisä maksetaan erillisenä lisänä taulukkopalkan ja henkilökohtaisen palkanosan päälle niille henkilöille, jotka ovat suorittaneet hyväksyttävästi maarakennusalan ammattitutkintoon liittyvän asfalttiosion tai asfalttialan erikoisammattitutkinnon (tutkintolisä maksetaan ainoastaan yhdestä tutkinnosta). Ammattitutkintolisän suuruus on 0,30 euroa/h ja erikoisammattitutkinnon lisä 0,70 euroa/h.

TUOTANTOPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Ammattitutkintolisä ja erikoisammattitutkintolisä maksetaan erillisenä lisänä tuotannon taulukkopalkkojen (taulukkopalkka, kiinteä taulukkopalkka ja kokonaistuntipalkka) päälle niille henkilöille, jotka ovat suorittaneet hyväksyttävästi maarakennusalan ammattitutkintoon liittyvän asfalttiosion tai asfaltin erikoisammattitutkinnon (tutkintolisä maksetaan ainoastaan yhdestä tutkinnosta). Ammattitutkintolisän suuruus on 0,30 euroa/h ja erikoisammattitutkinnon lisä 0,70.

21 § Lääkärintarkastusten korvaaminen

Mikäli tarkastus tapahtuu työntekijän vapaa-aikana, maksetaan työntekijälle korvauksena ylimääräisistä kuluista 11,32 euroa.

SOPIMUS TYÖNTEKIJÖIDEN EDUSTAJISTA SEKÄ TYÖNTEKIJÖIDEN JA TYÖNANTAJAN VÄLISESTÄ YHTEISTOIMINNASTA ASFALTTIALAN YRITYKSISSÄ

8 § Työntekijöiden edustajien palkka

1. Mikäli yrityksen pääluottamusmies tai alueellinen pääluottamusmies taikka työsuojeluvaltuutettu edustaa vähintään 10 työntekijää, maksetaan hänelle tehtävän hoidosta erilliskorvausta 29,25 euroa kahden viikon tilijaksoissa.

SUOSITUS RISKIKARTOITUKSEN KÄYTTÄMISESTÄ ASFALTTIALALLA

Osapuolet toteavat, että työturvallisuussäädökset edellyttävät kypärän ja muiden henkilökohtaisten suojainten käyttöä asfalttialalla. Kypärän ja muiden henkilökohtaisten suojainten käyttäminen kuuluu työnantajan direktio-oikeuden perusteella työnantajan päätäntävaltaan. Henkilökohtaisia suojaimia on käytettävä myös tilaajan sitä vaatiessa.

Osapuolet suosittelevat riskikartoituksen käyttöä asfalttialalla. Mikäli riskikartoitus osoittaa, että päähän kohdistuvaa iskun vaaraa ei ole, kypärän käytöstä voidaan tuolloin luopua. Mikäli riskikartoitus osoittaa, että päähän kohdistuvan iskun vaara on olemassa, tulee kypärää käyttää.

3**Työryhmä**

Osapuolet asettavat yhteisen työryhmän kehittämään yrityskohtaisia kannustavia palkkausjärjestelmiä. Työssä otetaan huomioon tuottavuus, kannustavuus ja oikeudenmukaisuus.

4**Sovitut suositukset ja työryhmät****SUOSITUS HARMAAN TALOUDEN TORJUMISEKSI**

Harmaa talous ja siihen liittyvä talousrikollisuus ovat vakava ongelma rakennusalalla. Sen ehkäisemiseksi osapuolet suosittavat jäsenilleen toimenpiteitä, joilla harmaan talouden toimintamahdollisuuksia pystytään merkittävästi vähentämään.

Rakennusalalla harmaan talouden merkittävin esiintymismuoto on pimeän työn tekeminen. Pimeän palkan maksaminen aiheuttaa verojen ja muiden maksujen menetyksiä yhteiskunnalle ja sitä peitetään kuittikaupalla, joka puolestaan aiheuttaa uusia menetyksiä esimerkiksi maksamattomina arvonlisäveroina.

Pimeän työn estämiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että työmailla tiedetään työmailla työskentelevät työntekijät ja heidän työnantajansa. Tavoitteena on, että työmaalla ei ole ketään, jonka henkilöllisyyttä ja työnantajaa ei tiedetä.

Tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet suosittelevat, että niiden jäsenet henkilöllisyyden tarkastamista varten

- päätoteuttajina huolehtivat siitä, että kaikkien työmaalla työskentelevien suomalaiset henkilötunnukset kirjataan työmailla pidettäviin kulkulupaluetteloihin;
- työnantajina huolehtivat siitä, että niiden työntekijöiden suomalaiset henkilötunnukset luovutetaan päätoteuttajalle kulkulupaluetteloon merkitsemistä varten;
- työntekijöinä luovuttavat suomalaisen henkilötunnuksensa ja ilmoittavat työnantajansa kulkulupaluetteloon merkitsemistä varten.

Mikäli työntekijällä ei ole suomalaista henkilötunnusta, hän voi hakea sen maistraatista.

Tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet suosittelevat, että niiden jäsenet kulunvalvonnan tehostamista varten

- päätoteuttajina huolehtivat siitä, että työmaalla on nimetty henkilö, jolle kaikki työmaalle tulevat työntekijät ilmoittautuvat ja hänen nimensä on myös alihankkijoiden tiedossa;
- työnantajina huolehtivat siitä, että niiden työntekijöillä on tiedossa kenelle työmaalla ilmoitaudutaan kulunvalvontaa varten;
- työntekijöinä työmaalle saapuessaan ja sieltä lähtiessään ilmoittautuvat kulunvalvonnasta vastaavalle henkilölle.

Kulunvalvonta voidaan hoitaa myös sähköisellä järjestelmällä.

Osapuolet suosittelevat myös, että jokaisen työntekijän syntymäaika merkitään työmaalla esillä pidettävään kuvallisen henkilötunnisteen etupuolelle ja henkilötunnuksen loppuosa takapuolelle.

Tämä suositus tulee voimaan 1.9.2011 alkaen.

TYÖEHTOSOPIMUKSEN SOVELTAMISTA KOSKEVIEN ASIOIDEN SELVITTÄMINEN

Rakennusteollisuus RT ja sen jäsenliitot sekä Rakennusliitto pyrkivät edistämään neuvottelusuhteita ja sopimustoimintaa niin liittojen välillä kuin työpaikoillakin sekä valvomaan osaltaan tehtyjä sopimuksia.

Osallisliittojen asiamiesten oikeudesta käydä työmailla noudatetaan työehtosopimuksissa sovittuja menettelytapoja ja erimielisyyksien ratkaisemisessa noudatetaan työehtosopimuksissa soveltuvaa neuvottelujärjestystä.

Osapuolten yhteinen tavoite on estää harmaan talouden toiminta ja turvata työehtosopimusten määräysten noudattaminen. Osapuolet sitoutuvat myötävaikuttamaan mahdollisten epäselvyyksien selvittämiseen ja avoimeen tietojenvaihtoon.

TYÖKYVYN YLLÄPITÄMINEN JA SAIRAUSSOISSAOLOJEN HALLINTA

Osapuolet ovat sopineet aikaisemmassa työehtosopimusratkaisussa selvityksestä, jonka avulla pyritään löytämään menettelyjä työkyvyn ylläpitoon ja sairauspoissaolojen hallintaan. Selvitystyö on tällä hetkellä kesken.

Sopimuskauden aikana on noussut esille eräitä asioita, joiden selvittely on syytä liittää jo aikaisemmin sovitun selvitystyön yhteyteen. Tällaisia asioita ovat:

Korvaava työ

Mitä se tarkoittaa, onko sen toteuttamiseen yrityksissä tarvetta, onko korvaavan työn teettäminen rakennusalalla ylipäättänsä mahdollista, muodostaako se riskin työntekijöiden terveydelle ja vakuutusturvalle, millaisilla menettelytavoilla korvaavaa työtä tällä hetkellä yrityksissä teetetään?

Sairausajan palkan maksamiseen liittyvä karenssi

Kuinka yleisesti työmarkkinoilla karenssi on enää käytössä, mitkä ovat karenssin taloudelliset vaikutukset yrityksille, onko karenssilla vaikutusta sairauspoissaoloihin, onko karenssimääräys EU:n tasapuolisen kohtelun periaatteen mukainen?

Todistus työkyvyttömyydestä

Kuinka yleinen on käytäntö, jossa lyhytaikaisista poissaoloista selvitykseksi riittää työntekijän oma ilmoitus esimiehelle, aiheuttaisiko kyseisen menettelyn laajentaminen rakennusaloilla ongelmia, millä keinoin nämä mahdolliset ongelmat olisi vältettävissä?

Edellä luetellut asiat selvitetään jo aikaisemmin sovitun selvityksen yhteydessä. Osapuolten tavoite on, että työehtosopimuksen sairaus- ja tapaturma-ajan palkkaa koskevat määräykset tukevat työssä jaksamista ja työntekijöiden hyvinvointia, ovat mahdollisimman joustavia ja yksinkertaisia, eivätkä aiheuta tarpeettomia hankaluuksia tai tarpeettomia taloudellisia menetyksiä kummallekaan osapuolelle.

Työkyvyn ylläpitoon ja sairauspoissaolojen hallintaan liittyvän selvityksen valmistuttua osapuolet käynnistävät välittömästi neuvottelut tarpeellisista työehtosopimusmuutoksista. Saavutettu neuvottelutulos liitetään osaksi työehtosopimusten sosiaalisia määräyksiä. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että minkäänlaiset painostustoimet korvaavan työn menettelyjen toteuttamiseksi yrityksissä

eivät ole sallittuja eikä korvaavan työn hankkeita ole syytä yrityksissä nyt aloittaa ennen kuin osapuolet ovat neuvotelleet asiasta 30.11.2011 mennessä.

TES

Helsingissä, maaliskuun 17. päivänä vuonna 2011

INFRA ry

RAKENNUSLIITTO ry

KOKEILULUONTOISET TYÖAIKAMÄÄRÄYKSET

Työnantaja ja työntekijä voivat Asfalttiliiton jäsenyrytyksessä paikallisesti sopia toimivansa työehtosopimuksen määräyksistä poiketen jäljempänä olevien työaikamääräysten mukaisesti.

1. Säännöllinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa.

2. Paikallisesti sopimalla säännöllinen työaika voidaan 1 kohdan määräysten estämättä järjestää myös siten, että se tasoittuu 4 viikon aikana keskimäärin 40 tuntiin viikossa. Viikottainen säännöllinen työaika voi tällöin olla enintään 50 tuntia ja päivittäinen säännöllinen työaika enintään 10 tuntia.

3. Työtuntijärjestelmä laaditaan enintään neliviikkoisjaksolle etukäteen. Työtuntijärjestelmästä tulee ilmetä työn alkamis- ja lopettamisaika, ruokailu- ja lepotauot sekä vapaapäivät.

4. Kun paikallisesti sovitaan tässä määritellystä työaikakokeilusta, tulee samalla määritellä ne tilanteet, milloin työtuntijärjestelmän muuttaminen on mahdollista. Samalla tulee sopia pelisäännöt, joita työtuntijärjestelmän muutostilanteissa noudatetaan. Kun asia on käsitelty osapuolten kesken, voidaan menetellä 5. kohdan mukaisesti työtuntijärjestelmän muutostarpeiden tullessa ajankohtaiseksi.

5. Työtuntijärjestelmän muutoksista perustellusta syystä (esim. tilaajan vaatimus) ilmoitetaan työntekijälle mahdollisimman ajoissa, kuitenkin viimeistään muutosta edeltävänä työpäivänä.

Osapuolet voivat sopia työtuntijärjestelmän muuttamisesta.

6. Milloin on paikallisesti sovittu järjestettäväksi tämän kokeilun mukaisesti työaika, määräytyvät vapaapäivät työtuntijärjestelmän mukaisesti. Tällöin on työtuntijärjestelmää laadittaessa pidettävä tavoitteena, että työntekijälle järjestetään sunnuntain lisäksi toinenkin vapaapäivä. Mikäli mahdollista sen tulisi olla lauantai.

7. Ylityötä on se työ, joka ylittää työtuntijärjestelmässä kunakin työviikkona säännölliseksi työajaksi vahvistetun työtuntimäärän. Työviikon kahdeksalta (8) ensimmäiseltä ylityötunnilta maksetaan

viidelläkymmenellä (50) ja seuraavilta tunneilta sadalla (100) prosentilla korotettu palkka.

Jos ajanjakso on keskeytynyt sen johdosta, että työntekijä ei ole voinut olla työssä loman, sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi, lasketaan, montako tuntia työntekijä kunakin tekemäänään työpäivänä on tehnyt työtä yli työtuntijärjestelmän mukaisen työajan. Työtuntijärjestelmässä määrätyn työajan ylittäviltä ylityötunneilta suoritetaan ylityökorvausta edellä määritellyn mukaisesti.

Sunnuntaityöstä maksetaan 100 %:lla korotettu palkka työaikalain 18 §:n mukaisesti.

8. Jos tasoitusvapaa annetaan samanaikaisesti kaikille yrityksen tai sen jonkin yksikön, työmaan tai työryhmän työntekijöille, katsotaan jokaisen työntekijän saaneen vapaan riippumatta mahdollisesta muusta poissaolon syystä.

9. Jos työsuhte tässä työaikamuodossa päättyy kesken tasoittumisjakson, lasketaan työsuhteen päättyessä kuinka monta tuntia keskimääräinen työaika on viikkoa kohti työehtosopimukseen perustuvaa säännöllistä työaika pitempi ja tämän tuntimäärän ylittäviltä tunneilta maksetaan säännöllisen työajan palkkaa vastaava erillinen korvaus.

10. Työajanlyhennysvapaan kertymistä laskettaessa tehdyiksi työpäiviksi luetaan tasoitusjaksoon sisältyvien työssäolopäivien lisäksi ns. tasoituspäivät.

11. Työ voidaan järjestää myös kahteen vuoroon.

12. Muutoin sopimiseen, samoin kuin sen nojalla työnantajan ja työntekijöiden välillä sovittuihin työaikajärjestelyihin noudatetaan työehtosopimuksen määräyksiä paikallisesta sopimisesta.

13. Yksittäisen työntekijän jättäytyessä perustellusta syystä, jollaisia ovat mm. lastenhoitoon liittyvät syyt, kokeilun ulkopuolelle, noudatetaan häneen työehtosopimuksen mukaisia työaikamääräyksiä. Työntekijää ei saa tällöin lomauttaa tai irtisanoa sillä perusteella, että tämä kieltäytyi siirtymästä työaikakokeiluun. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta rajoittaa työnantajan lain ja RISS:n mukaista lomautus- ja irtisanomisoikeutta.

14. Liitot selvittävät keskenään välittömästi työaikajoustopäätetyt väärinkäytökset.

TYÖAJAN LYHENNYS TIENPÄÄLLYSTYSALALLA

Asfalttiliitto ja Rakennusliitto ovat sopineet tienpäällystysalalla työajan lyhennyksestä seuraavaa:

1. Soveltamisala

Näitä määräyksiä sovelletaan niissä työaikamuodoissa, joissa säännöllinen työaika on 40 tuntia viikossa.

Lisäksi edellytetään, että vuotuista työaikaa muutoin lyhentävät ainoastaan kirkolliset juhlapyhät, juhannusaatto, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, uudenvuodenpäivä, vapunpäivä sekä joulun ja pääsiäisen jälkeinen lauantai.

Tämän sopimuksen mukaisesta työajan lyhennyksen määrästä vähennetään lakisääteisen vuosiloman ylittävät vuosilomajärjestelyt sekä vuosittain säännöllisesti toistuvat ylimääräiset vapaapäivät, kunnes vuonna 1988 ja myöhemmin toteutuvan työajan lyhennyksen yhteismäärä ylittää nämä vapaa-aikajärjestelyt.

2. Työajan lyhennyksen määrä

Lyhennysvapaata kertyy 1 päivä 18 tehtyä työpäivää kohti. Työajan lyhennyksen määrä on enintään 12 päivää.

3. Työajan lyhennysvapaan antaminen

Työajan lyhennysvapaa annetaan kokonaisina vapaapäivinä työnantajan määräämänä aikana. Lyhennysvapaata ei voi määrätä pidettäväksi lomautuksen tai vuosiloman aikana. Kausiluontoisissa töissä ennen 30.9. ansaittuja lyhennysvapaita ei voi määrätä pidettäväksi työkauden päätyttyä, jollei paikallisesti ole muuta sovittu.

3.1. Kausiluontoiset työt

Niille työntekijöille, jotka eivät tuotantokautena tehtävän kausiluontoisen työn tekemisen vuoksi pidä vuosilomaa lomakautena, lyhennysvapaa annetaan siten, että 15.6.–30.9. välisenä aikana annetaan yhdessä lauantai-, sunnuntai- ja arkipyhäpäivien kanssa yh-

teensä vähintään 7 päivän pituinen vapaajakso (sisältää viisi lyhennyspäivää).

Loput 7 lyhennyspäivää annetaan 1.10.–30.4. välisenä aikana työnantajan määräämällä tavalla yksittäisinä päivinä tai useamman päivän jaksoissa. Vapaapäivät annetaan kuitenkin siten, että vähintään kaksi (2) vapaapäivää sijoittuu ajalle 1.10.–31.12. ja vähintään kaksi (2) vapaapäivää ajalle 1.1.–30.4.

Työnantaja ja työntekijä voivat sopia vapaan antamisesta edellä olevasta poikkeavasti. Sopimus on tällöin tehtävä kirjallisesti.

3.2. Muut työt

Niiden työntekijöiden osalta, jotka pitävät vuosilomansa vuosilomalain tarkoittaman lomakauden aikana vuosilomalain määräyksen mukaisesti, työajan lyhennys toteutetaan antamalla lyhennysvapaa (12 lyhennysvapaapäivää) 1.10.–30.4. välisenä aikana.

Lyhennysvapaa annetaan työnantajan määräämällä tavalla yksittäisinä vapaapäivinä tai useamman päivän jaksoissa kuitenkin niin, että työntekijälle annetaan yhdessä lauantai-, sunnuntai- ja arkipyhäpäivien kanssa yksi vähintään 7 päivän pituinen vapaajakso (5 lyhennyspäivää). Loput seitsemän (7) vapaapäivää annetaan siten, että vähintään kaksi (2) vapaapäivää sijoittuu ajalle 1.10.–31.12. ja vähintään kaksi (2) ajalle 1.1.–30.4.

Tulkintaohje:

Tienpäällystysalan lyhennys sopimuksen 3.2 kohdan ”Muut työt” mukaan työnantaja ja työntekijä voivat vapaasti sopia kolmen työajan lyhennyspäivän pitämisestä muulloinkin kuin 1.10.–30.4. välisenä aikana.

3.3. Ilmoittaminen ja siirto

Työnantaja ilmoittaa vapaapäivien ajankohdan vähintään kaksi (2) viikkoa ennen vapaan alkamista.

Mikäli työnantajan ilmoitettua vapaan ajankohdan käy ilmi, että työnantajasta riippumattomista syistä vapaan antaminen ilmoitetuna ajankohtana siirtäisi suunniteltua työn valmistumista, voi työnantaja siirtää vapaata ilmoittamalla siitä viimeistään kaksi (2) päivää ennen vapaan alkamista. Vapaan alkamista voi siirtää enin-

tään kahdella (2) viikolla. 15.6.–30.9. pidettävien lyhennyspäivien siirrosta voidaan sopia paikallisesti.

Tämän sopimuksen perusteella annetut vapaapäivät, jotka muutoin olisivat olleet työpäiviä, luetaan työssäolopäivien veroisiksi päiviksi vuosilomaa ansaittaessa.

4. Ansionmenetyksen korvaaminen

Ansionmenetyksen korvauksena maksetaan työntekijälle työsäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta yli- ja hätätyökorotus mukaan lukien 5,0 %:n suuruisen lyhennyskorvaus työsuhteen kestosta riippumatta.

Edellä mainittu lyhennyskorvaus maksetaan työntekijälle vuosineljänneksittäin vuosineljänneksen vaihtumista seuraavan tilikauden tilinmaksun yhteydessä. Mikäli työntekijän työsuhde päättyy kesken vuosineljänneksen, maksetaan hänelle em. lyhennyskorvaus lopputilin yhteydessä.

Edellä mainitusta lyhennyskorvauksesta maksetaan työehtosopimuksen 22 §:n mukainen lomapalkka ja korvaus.

5. Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan allekirjoittamisella. Tällä sopimuksella ei ole muutettu aiempaa sopimusta muutoin kuin poistamalla siitä vanhentuneita tekstikohtia sekä siirtämällä kertymistä koskevat tekstikohdat alaviittauksesta kappaleeseen 2 sekä siirtoa koskeva osuus kohtaan 3.3.

Helsingissä 14. päivänä maaliskuuta 2008

Rakennusliitto ry   Infra ry   Asfalttiliitto ry

SOPIMUS IRTISANOMISESTA JA LOMAUTTAMISESTA ASFALTTIALALLA

RISS

Allekirjoittaneet liitot ovat sopineet, että asfalttialalla työskentelevien työntekijöiden työsuhdeturva ja siihen liittyvät menettelytavat määräytyvät tämän sopimuksen osana noudatettavan työsopimuslain mukaan jäljempänä olevin poikkeuksin. Sopimuksen 5 §:ssä on lisäksi poikettu siitä, mitä on säädetty yhteistoiminnasta yrityksissä annetussa laissa yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvista asioista sekä työsopimuslain 5 luvun 3 §:ssä ja 9 luvun 3 §:ssä selvitysvelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista.

Sopimuksen 2 §:n 2., 3. ja 4. kohdissa, 3 §:n 2. kohdassa, 5 §:n 2. kohdassa, 6 §:n 2. kohdassa ja 8 §:ssä on sovittu määräyksistä, jotka koskevat vain kausiluontoisessa työssä olevia työntekijöitä. Kausiluontoisessa työssä olevalla työntekijällä tarkoitetaan työntekijää, joka aloittaa vuosittaisen työskentelynsä asfalttialan yrityksen palveluksessa keväällä päällystyskauden alkaessa ja lopettaa sen päällystyskauden päätyttyä.

1 § Koeaika

Koeajan pituus on toistaiseksi voimassa olevissa tai vähintään 6 kuukautta kestävässä määräaikaaisissa työsuhteissa enintään 3 kuukautta, ellei työnantaja järjestä työntekijälle työsopimuslain 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua koulutusta. Kuutta kuukautta lyhyemmissä määräaikaaisissa työsuhteissa koeaika saa olla enintään puolet työsopimuksen kestoajasta.

Työsopimusta ei voi solmia koeajaksi silloin, kun työntekijä tulee 5 vuoden kuluessa saman työnantajan palvelukseen vastaavan kaltaisiin tehtäviin, missä hän on jo aikaisemmin ollut.

2 § Lomauttaminen

1. Lomautuksen alku voidaan sitoa tietyn työn valmistumiseen tai työkauden päättymiseen. Työnantajan tai tämän edustajan tulee keskusteluin selvittää ennakoitavissa oleva työkauden kesto, kun lomautuksen alku perustuu työkauden päättymiseen.

2. Kausiluontoisessa työssä ei lomautusilmoitusaikaa ole silloin, kun lomautuksen alku johtuu työkauden päättymisestä.

3. Kausiluontoisessa työssä kesken päällystyskautta tapahtuvien lomautusten osalta tulee työnantajan ilmoittaa lomautuksesta mahdollisimman ajoissa, kuitenkin viimeistään kahta päivää ennen lomautuksen alkua, jos lomautus kestää enintään kaksi viikkoa.

4. Kausiluontoisessa työssä lomautus voi kestää yhdenjaksoisesti 20 kuukautta ennen kuin työntekijällä on oikeus työsopimuslain mukaisesti tämän sopimuksen määräämään irtisanomisajan palkkaan irtisanoutuessaan.

5. Työnantaja voi peruuttaa lomautusilmoituksen tai siirtää keran lomautuksen toimeenpanoa tarvitsematta noudattaa uutta lomautusilmoitusaikaa. Ilmoitus peruutuksesta tai siirrosta on tehtävä viimeistään työn päättymispäivää edeltävänä työpäivänä.

6. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia tilapäisestä työstä lomautuksen kestäessä, jolloin lomautus voi jatkua välittömästi työn tekemisen jälkeen ilman eri lomautusilmoitusaikaa.

7. Paikallista sopimista koskevia työehtosopimusmääräyksiä noudattaen voidaan solmia yritystä tai sen osaa koskevia lomautus-sopimuksia. Tällaisella sopimuksella voidaan poiketa työnantajan aloitteesta tapahtuvissa lomautuksissa työsopimuslain ja tämän sopimuksen lomautusta koskevista määräyksistä.

3 § Irtisanominen

1. Työntekijän irtisanomisaika on 5 päivää

2. Irtisanoessaan kausiluontoisen työntekijän työnantajan on noudatettava vähintään seuraavia irtisanomisaikoja:

Työsuhte on jatkunut keskeytyksettä	irtisanomisaika
enintään 5 vuotta	2 viikkoa
yli 5 mutta enintään 15 vuotta	4 viikkoa
yli 15 vuotta	10 viikkoa

3. Irtisanoessaan muun kuin kausiluontoisen työntekijän työnantajan on noudatettava seuraavia irtisanomisaikojia:

Työsuhde on jatkunut keskeytyksettä	irtisanomisaika
enintään 2 vuotta	2 viikkoa
yli 2 mutta enintään 4 vuotta	4 viikkoa
yli 4 mutta enintään 8 vuotta	8 viikkoa
yli 8 mutta enintään 12 vuotta	12 viikkoa
yli 12 vuotta	16 viikkoa

RISS

4. Työsopimuksen lakkaaminen voidaan sitoa tietyn työn valmistumiseen tai työkauden päättymiseen. Tällainen irtisanomisilmoitus on annettava siten, että irtisanomisesta työsuhteen lakkaamiseen mennessä kuluu vähintään irtisanomisaika. Työsuhteen päätyminen täsmennetään viimeistään työsuhteen päättymistä edeltävänä työpäivänä.

5. Mikäli työsopimus on jo lomautuksen antamisen yhteydessä ehdollisesti irtisanottu, lomautus ja työsuhde päättyvät irtisanomisilmoituksen mukaisesti, jos työnantaja ei 90 päivänä kuluessa lomautuksen alkamisesta ole voinut järjestää työntekijälle tämän ammattitaitoa vastaavaa työtä tämän sopimuksen 5 §:n mukaisesti. Työsuhteen päättymisestä tulee lähettää työntekijälle ilmoitus 90 päivän määräajan kuluttua. Työntekijällä on työsuhteen päättyessä oikeus vahinkonsa korvauksena irtisanomisajan palkkaan siltä osin kuin hänen irtisanomisaikansa ylittää ilmoitusajan, jolla ehdollisesti irtisanomisesta ilmoitettiin.

6. Paikallista sopimista koskevia työehtosopimusmääräyksiä noudattaen voidaan sopia irtisanomisilmoituksen peruutuksesta taikka irtisanomisen toimeenpanon siirtämisestä.

4 § Työvoiman vähentämiseen liittyvät neuvottelut

1. Silloin, kun kyseessä on alalla tavanomainen työvoimatarpeen vaihtelu, tuotannollisin ja taloudellisin perustein toimeenpannavat lomautukset tai irtisanomiset eivät kuulu yhteistoimintalain mukaisten neuvotteluelvoitteiden eivätkä työsopimuslain 5 luvun 3 §:n ja 9 luvun 3 §:n mukaisten selvityselvoitteiden piiriin.

Tällöin työnantajan tulee lomautus- tai irtisanomisilmoitusta antaessaan selvittää työntekijälle toimenpiteen perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot. Toimenpiteestä tulee ilmoittaa mahdollisimman pian työntekijää edustavalle luottamusmiehelle.

2. Yhteistoimintalakia ja työsopimuslain 5 luvun 3 §:ää ja 9 luvun 3 §:ää sovelletaan sen sijaan yrityksen tavanomaisesta toiminnasta poikkeavaan päätökseen, jolla on henkilöstövaikutuksia pääsääntöisesti useassa työkohteessa.

5 § Työntarjoamisvelvollisuus työsuhteen aikana

1. Työnantajan velvollisuus tarjota työtä toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa olevalle työntekijälle (myös lomautetulle) rajoittuu työkohteisiin, joissa työntekijä voi, paikkakunnalla tavanomaiset työmatkat huomioon ottaen, päivittäin käydä työssä vakituisesta asunnostaan käsin.

Työntarjoamisvelvoitteen piiriin kuuluu myös työ, jonka tekemiseen työntekijä voidaan, hänen ammattitaitonsa, työkokemuksensa ja -kykynsä huomioon ottaen, asfalttialan luonteeseen ja yrityksen kokoon nähden tavanomaisin järjestelyin kouluttaa ja jota työnantaja kykenee koulutuksen päätyttyä tarjoamaan.

2. Kausiluontoisessa työssä siirtyvillä koneasemilla ja niiden piiriin kuuluvissa levitysryhmissä työskentelevien työntekijöiden osalta kohdassa 1 mainittu työntarjoamisvelvollisuus koskee koneasemalta tai korvaavalta koneasemalta tehtävää työtä.

6 § Takaisinottaminen

1. Työsopimuslain 6 luvun 6 §:n mukainen määräaika lasketaan laista poiketen työnteon lopettamisesta. Tiedustelu- ja takaisinottovelvollisuuden piirissä ovat tämän määräajan puitteissa ne työntekijät, joiden vakituinen asunto sijaitsee 5 §:n mukaisella etäisyydellä tarjolla olevasta työkohteesta.

2. Kausiluontoisessa työssä takaisinottovelvollisuuden piirissä ovat työntekijät, jotka ovat työvoimatoimistossa työnhakijoina sillä työssäkäyntialueella, jolla 5 §:n 2. kohdassa tarkoitettu koneasema tai korvaava koneasema sijaitsee.

7 § Seuraamukset virheellisestä menettelystä

Menettelyä koskevien määräysten noudattamatta jättämisestä ei aiheudu työehtosopimuslain tarkoittamaa hyvityssakkoseuraamusta. Hyvityssakkoa ei voida tuomita työnantajalle myöskään sellaisen velvollisuuksien rikkomisesta, josta voidaan tuomita vahingonkorvausta, korvausta tai hyvitystä.

8 § Vuosiloman pitäminen kausiluontoisessa työssä

1. Kausiluontoisessa työssä työntekijällä on oikeus halutessaan sopia työnantajansa kanssa työkauden aikana ansaitsemansa vuosiloman pitämisestä ennen lomautuksen alkua. Tällöin vuosilomapalkka maksetaan viimeistään loman alkamista seuraavana normaalina palkanmaksupäivänä.

2. Ilmoitus vuosiloman pitämisestä on tehtävä työnantajalle riittävän ajoissa ennen töiden päättymistä.

9 § Sopimuksen voimassaolo

1. Tämän sopimuksen määräykset tulevat voimaan 1. 11. 2001 lukien.

2. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

ASFALTTILIITTO RY

RAKENNUSLIITTO RY

SOPIMUS TYÖNTEKIJÖIDEN EDUSTAJISTA SEKÄ TYÖNTEKIJÖIDEN JA TYÖNANTAJAN VÄLISESTÄ YHTEISTOIMINNASTA ASFALTTIALAN YRITYKSISSÄ

Johdanto

Yrityksen jatkuva toiminta ja sitä kautta henkilökunnan työsuhteiden pysyvyys edellyttää jatkuvaa yhteistyötä yrityksen johdon ja henkilöstön välillä. Yhteistyöllä voidaan tehostaa yrityksen kilpailukykyä ja kannattavuutta, mahdollistaa yrityksen sopeutuminen alati muuttuviin markkinoihin sekä edesauttaa työympäristön ja työmenetelmien kehittämistä.

Työturvallisuus työpaikoilla ja yrityksessä edellyttää työsuojelutoiminnalle myönteistä ilmapiiriä, joka saavutetaan parhaiten työnantajan ja työntekijän välisellä yhteistyöllä.

Työehtosopimusjärjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen perustuu työnantaja- ja työntekijäpuolen välisiin neuvottelusuhteisiin, joilla turvataan osapuolten välillä solmittujen sopimusten noudattaminen, työnantajan ja työntekijän välillä syntyvien erimielisyyksien kysymysten nopea käsittely sekä työrauhan ylläpitäminen työehtosopimusjärjestelmän edellyttämällä tavalla.

Edellä mainittujen päämäärien toteuttamiseksi allekirjoittaneet liitot ovat tehneet sopimuksen työntekijöiden edustajista ja työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistyöstä asfalttialan yrityksissä. Sopimuksella määritellään luottamusmiestoimintaa, työsuojeluyhteistoimintaa sekä laissa yhteistoiminnasta yrityksissä säädettyä työnantajan ja työntekijän välistä yhteistoimintaa sikäli kun kyse ei ole eri henkilöstöryhmien välisestä yhteistyöstä.

Työturvallisuuslain 43 a §:n nojalla pääurakoitsija, tai ellei työmaalla toimi pääurakoitsijan asemassa olevaa työnantajaa, rakennuttaja tai muu rakennushanketta ohjaava tai valvova taho (päätoiteuttaja) on velvollinen huolehtimaan työsuojeluyhteistoiminnasta yhteisellä rakennustyömaalla.

Siltä osin kuin tällä sopimuksella ei muuta ole sovittu noudatetaan työnantajan ja työntekijöiden välisessä yhteistoiminnassa lakia yhteistoiminnasta yrityksissä, työsuojelun valvontalakia sekä lakia muutoksenhausta työsuojeluasioissa.

1 § Työnantajan edustajat

Työantajan edustajia tämän sopimuksen tarkoittamassa yhteistyössä ovat työnjohto ja työsuojelupäälliköt.

2 § Työntekijöiden edustajat

1. Yrityskohtainen järjestelmä on ensisijainen tapa hoitaa työntekijöiden edustus. Työntekijät voivat valita keskuudestaan yrityksen pääluottamusmiehen ja yrityksen työsuojeluvaltuutetun.

2. Yrityksessä, jonka toiminta on jaettu alueyksiköihin tai joka toimii muuten laajalla maantieteellisellä alueella, voidaan paikallisesti sopia valittavaksi pääluottamusmiehen ja yrityskohtaisen työsuojeluvaltuutetun lisäksi tai sijasta myös alueellinen pääluottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu.

3. Yrityksen pääluottamusmiehenä ja työsuojeluvaltuutettuna sekä alueellisena pääluottamusmiehenä ja alueellisena työsuojeluvaltuutettuna voi toimia sama henkilö.

4. Työpaikalle, jossa työskentelee yli 10 työntekijää toimihenkilöt mukaan luettuna taikka jossa työskentelee yhtäaikaan kahden tai useamman työnantajan työntekijöitä, on aina valittava työsuojeluvaltuutettu.

Tämän sopimuksen mukaisella työpaikalla tarkoitetaan ensisijaisesti yritystä. Mikäli yritys toimii laajalla maantieteellisellä alueella tai jos se muuten on työsuojelun kannalta tarkoituksenmukaista, työpaikaksi katsotaan rajoitetumpikin alue kuten yrityksen piirikonttori, alueyksikkö tai jokin muu alueellinen toimipaikka tai pitempikestoinen työkohde, jossa säännönmukaisesti työskentelee vähintään viisi (5) työntekijää.

Monitoimialayrityksessä edellä tarkoitettu määräytyy siten, että tässä sopimuksessa tarkoitettujen yhden alan toiminnot muodostavat itsenäisen muista toiminnoista erillään olevan kokonaisuuden, ellei paikallisesti toisin sovita.

5. Kaikille työntekijöiden edustajille valitaan myös varamiehet. Työsuojeluvaltuutetulle on valittava kaksi varamiestä.

3 § Työntekijöiden edustajien kelpoisuusvaatimukset

1. Pääluottamusmieheksi yritykseen tai sovitulle alueelle voidaan valita toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa ja työssä oleva henkilö, joka on Rakennusliiton jäsen ja perehtynyt edustamansa alan ja yrityksen olosuhteisiin.

2. Työsuojeluvaltuutetuksi yritykseen voidaan valita yrityksessä työssä oleva henkilö ja työsuojeluvaltuutetuksi sovitulle alueelle toiminta-alueella työssä oleva henkilö. Työpaikan työsuojeluvaltuutetuksi voidaan valita työpaikalla työssä oleva henkilö.

4 § Työntekijöiden edustajien alueellinen toimivalta ja toimikauden kesto

1. Yrityksen pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun toimialueena on koko yritys ja toimikausi on kaksi vuotta.

2. Alueellisen pääluottamusmiehen ja alueellisen työsuojeluvaltuutetun toimialueena on sopimuksen mukainen alue ja toimikausi on kaksi vuotta.

3. Työpaikan työsuojeluvaltuutetun toimialueena on ao. työpaikka ja toimikausi kestää enintään kaksi vuotta.

4. Mikäli tehtävään valitun henkilön työsuhde päättyy tai hän luopuu tehtävästään kesken toimikauden, varamies hoitaa hänen tehtäviään toimikauden jäljellä olevan ajan. Muissa tapauksissa varamies hoitaa estyneen työntekijöiden edustajan tehtäviä vain esteen ajan.

Työnantajalle on tehtävä ilmoitus siitä, että varamies ryhtyy hoitamaan työntekijöiden edustajan tehtäviä.

5 § Työntekijöiden edustajien valinta

1. Työntekijöiden edustajien vaalin toimittamista varten työnantajan on annettava käytettäväksi luettelo yrityksessä, sovitulla toimialueella tai työpaikalla työsuhteessa olevista työntekijöistä.

2. Työntekijöiden on saatava käyttää maksutta työnantajan hallinnassa olevia tarkoitukseen soveltuvia tiloja vaalin toimittamiseen. Vaalista ei saa aiheutua tarpeettomasti häiriötä työpaikan toiminnalle.

3. Vaali on järjestettävä siten, että kaikilla yrityksen, toimialueen tai työpaikan työntekijöillä on mahdollisuus osallistua siihen.

4. Vaalien ehdokasasettelusta sekä ajasta ja paikasta on sovittava ennakolta työnantajan kanssa ja niistä on ilmoitettava kaikille työntekijöille toimitettavalla tiedonannolla vähintään 7 päivää ennen ehdokasasettelun alkamista.

5. Ehdokkaita ovat oikeutettuja asettamaan kaikki valittavan luottamushenkilön toimialueeseen kuuluvat työntekijät ja ehdokasasettelulle on varattava aikaa 7 päivää. Ehdokasasettelun määräajan päättymisen ja vaalitoimituksen alkamisen välille tulee jäädä vähintään 7 päivää.

6. Yrityksen, alueen tai työpaikan työntekijät voivat halutessaan järjestää edustajan vaalin myös edellä mainittuja määräaikoja noudattamatta.

7. Vaalin tuloksesta on ilmoitettava kirjallisesti työnantajalle, jonka tulee työpaikan työsuojeluvaltuutetun vaalin kyseessä ollessa ilmoittaa vaalin tulos edelleen työturvallisuuskeskukselle.

TED

6 § Työntekijöiden edustajan tehtävät

Pääluottamusmies

- toimii yrityksen työntekijöiden edustajana henkilöstöpolitiikkaan ja työsuhteisiin liittyvissä asioissa sekä tiedonvälittäjänä yrityksen ja edustamiensa työntekijöiden välillä
- edustaa työntekijöitä työehtosopimukseen perustuvassa paikallisessa sopimisessa
- valvoo työehtosopimuksen ja työlainsäädännön noudattamista sekä työrauhaa
- on Rakennusliiton edustaja suhteessa työnantajaan neuvottelujärjestelmän mukaisesti ja pitää yhteyttä liiton ammatiosastoihin ja alueorganisaatioon

Alueellinen pääluottamusmies

- suorittaa edellä tarkoitettuja pääluottamusmiehelle kuuluvia tehtäviä paikallisesti sovitulla toimialueella

Yrityksen työsuojeluvaltuutettu

- edustaa työntekijöitä työsuojelua koskevassa yhteistoiminnassa koko yritystä koskevien asioiden osalta ja toimii tiedonvälittäjänä työsuojeluun liittyvissä asioissa
- tutustuu yrityksen työkohteiden työsuojeluun liittyviin suunnitelmiin
- seuraa yrityksen työterveyshuoltoa
- on yhteyshenkilö mahdollisten työpaikkojen työsuojeluvaltuutettujen välillä
- hoitaa työsuojelulainsäädännön edellyttämiä työsuojeluvaltuutetulle kuuluvia tehtäviä sikäli kun ne eivät kuulu mahdollisen alueellisen tai työpaikan työsuojeluvaltuutetun toimenkuvaan

Alueellinen työsuojeluvaltuutettu

- suorittaa edellä tarkoitettuja yrityksen työsuojeluvaltuutetulle kuuluvia tehtäviä paikallisesti sovitulla toimialueella

Työpaikan työsuojeluvaltuutettu

- hoitaa työsuojelulainsäädännön edellyttämiä työpaikan työsuojeluvaltuutetulle kuuluvia tehtäviä

7 § Työntekijöiden edustajien työstä vapautus ja ansionmenetyksen korvaus

1. Tehtäviensä hoitamista varten **päälouottamusmiehelle** järjestetään tarvittaessa tilapäistä tai säännöllisesti toistuvaa vapautusta työstään. Vapaa-ajan tarve määräytyy yrityksen työntekijäin keskimääräisestä lukumäärästä sekä siitä kuinka paljon päälouottamusmiehen on osallistuttava urakkamittauksiin ja selvityksiin.

2. Mikäli päälouottamusmies on vapautettu säännöllisesti toistuviksi määräajoiksi työstään, tulee hänen hoitaa päälouottamusmiehen tehtävät sinä aikana. Kiireellisten asioiden hoitamista varten tulee työnjohdon kuitenkin antaa päälouottamusmiehelle vapautusta työstään muunakin työn kannalta sopivana aikana.

3. Mikäli olosuhteet eivät anna aihetta muuhun, **työsuojeluvaltuutetun** vapautus tehtävien hoitamista varten lasketaan siten, että työsuojeluvaltuutetun edustamien työntekijöiden lukumäärä kerro-

taan luvulla 0,291 (TOL). Näin saatu luku ilmoittaa työstä vapautuksen tuntimäärän neljän viikon jaksona.

4. Työnantaja korvaa sen ansion, jonka työntekijöiden edustaja menettää työaikana tehtäviensä hoitamisen takia.

5. Jos työntekijöiden edustaja suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan käytetyltä ajalta ylityökorvaus, mikäli muusta lisäkorvauksesta ei ole sovittu.

6. Korvattavalla ansiolla tarkoitetaan työntekijän edustajan omaa keskituntiansiota ilman yli- tai sunnuntaityökorotusta.

8 § Työntekijöiden edustajan palkka

TED

1. Mikäli yrityksen pääluottamusmies tai alueellinen pääluottamusmies taikka työsuojeluvaltuutettu edustaa vähintään 10 työntekijää, maksetaan hänelle tehtävän hoidosta erilliskorvausta 29,25 euroa kahden viikon tilijaksoissa.

Silloin kun pääluottamusmiehen tai alueellisen pääluottamusmiehen varamies esim. luottamusmiehen vuosiloman tai sairauden aikana hoitaa pääluottamustehtäviä vähintään kahden viikon aikana, maksetaan erilliskorvaus hänelle.

Mikäli yrityksessä ei ole toimintaa lomautuksen, vuosiloman tai näihin verrattavien muiden syiden vuoksi, ei erilliskorvausta makseta.

Mikäli työntekijä hoitaa useampia edustajantehtäviä, hän on oikeutettu vain yhteen erilliskorvaukseen.

2. Pääluottamusmiehenä tai työsuojeluvaltuutettuna toimivaa työntekijää ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää huonompipalkkaiseen työhön kuin missä hän oli edustajaksi valituksi tullessaan eikä häntä edustajatehtävän takia saa erottaa työstä. Häntä ei saa myöskään siirtää vähempiarvoiseen työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä. Edellä mainittujen työntekijöiden edustajien ansiokehityksen tulee vastata yrityksessä tai sen alueyksikössä tapahtuvaa ansiokehitystä.

9 § Toimitilat ja tarvikkeet

Osapuolet toteavat yhteisenä tulkintanaan, että tarvittavien toimistotarvikkeiden käsitteen piiriin kuuluu myös yrityksessä ja työmaalla yleisesti käytössä olevat atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat sekä internet-yhteys (sähköposti). Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon mm. yrityksen ja työmaan koko, pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun tehtävien laajuus ja edellyttämä tarve sekä ajankäytön määrä. Käytännön järjestelyistä sovitaan paikallisesti.

10 § Käynnit työkohteissa

1. Pääluottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus käydä toimialueensa työkohteissa, milloin se tehtävien suorittamiseksi on tarpeellista. Työmaakäynnistä on sovittava etukäteen esimiehen kanssa ja siitä on ilmoitettava asianomaisen työmaan johdolle.

2. Työnantaja korvaa työntekijöiden edustajalle sovittua matkustustapaa käyttäen syntyneet matkakustannukset ja maksaa matkapäiviltä säännöllisen työajan palkan.

11 § Oikeus osallistua koulutukseen

1. Työntekijöiden edustajille varataan sopimosapuolten välisen koulutussopimusten mukaisesti tilaisuus osallistua koulutukseen, mikä on omiaan lisäämään heidän pätevyytään edustajatehtävän hoitamisessa.

12 § Työsuhdeturva

1. Pääluottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu voidaan irtisanoa tai lomauttaa taloudellisilla ja tuotannollisilla syillä vain siinä tapauksessa, että heille ei voida tarjota ammattitaitoa vastaavaa tai muuten sopivaa työtä toimialueella.

2. Muilla kuin taloudellisilla ja tuotannollisilla syillä ei pääluottamusmiestä tai työsuojeluvaltuutettua saa irtisanoa muuten kuin työsuojelulain mukaisilla edellytyksillä.

3. Pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimuksen purkuperusteita arvioitaessa häntä ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.

4. Jos pääluottamusmiehen, alueellisen pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena hänelle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Milloin työpaikassa säännöllisesti työskentelevien työntekijöiden ja toimihenkilöiden määrä on 20 tai vähemmän, on työsuojeluvaltuutetun kohdalla edellä tarkoitettu korvaus vähintään 4 ja enintään 24 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä työsopimuslain perusteiden mukaan. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu. Jos tuomioistuimien harkitsee, että edellytykset työsuhteen jatkamiselle tai jo päättyneen työsuhteen palauttamiselle ovat olemassa, eikä työsuhdetta siitä huolimatta jatketa, on tämä otettava erittäin painavana syynä huomioon korvauksen suuruutta määrättäessä.

5. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun varamieheen sinä aikana, kun he tämän sopimuksen edellyttämän ilmoituksen mukaisesti toimivat sijaisina.

6. Tämän sopimuskohdan työsuhteturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava myös 5§:n mukaisesti asetettuihin ehdokkasiiniin (ehdokassuoja). Ehdokassuoja alkaa aikaisintaan kolme viikkoa ennen vaalin toimittamista ja päättyy muun kuin vaalissa valituksi tulleen osalta vaalituloksen tultua vahvistetuksi.

7. Tämän sopimuskohdan työsuhteturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava yrityksen tai alueen pääluottamusmiehenä tai työsuojeluvaltuutettuna toimineeseen työntekijään myös kuusi kuukautta hänen tehtävänsä päättymisen jälkeen. Ilmoitus irtisanomisesta tai lomauttamisesta voidaan kuitenkin antaa kuuden kuukauden määräajan kuluessa niin, että ilmoituksen tarkoittama toimenpide astuu voimaan jälkisuojan päättymisen jälkeen.

8. Työsuojeluvaltuutettu voidaan kausilontoisessa työssä lomauttaa kauden päättyessä taloudellisista ja tuotannollisista syistä, kun hänelle ei voida tarjota hänen ammatitaitoaan vastaavaa työtä työpaikalla tai hänen työllistämisensä edellyttäisi vielä muualla

työskentelevän työntekijän lomauttamista tai irtisanomista kesken jo aloitetun urakan.

Työsuojeluvaltuutetulla on etuoikeus työhön, joten hänet kutsutaan töihin seuraavan kauden alkaessa ensimmäisten joukossa.

9. Ehdokassuoja ja jälkisuoja eivät estä työnantajaa lomauttamasta tai irtisanomasta kausiluontoisessa työssä työskentelevää työntekijää työkauden päättyessä tuotannollisella ja taloudellisella syyllä.

13 § Oikeus tietojensaantiin

1. Pääluottamusmiehellä on oikeus saada neljännesvuosittain tietoonsa yrityksen työntekijöiden nimet ja palkkaryhmät sekä työsuhteitten alkamisajat. Tiedot tulee saada myös mies- ja naispuolisten työntekijöiden ansiotasosta, sen koostumuksesta ja kehityksestä siten, että selvitys annetaan työntekijöiden keskituntiansiosta aikatyössä, keskituntiansiosta urakkatyössä ja keskituntiansiosta tehdyltä työajalta.

Yrityksissä, joihin on sovittu alueellinen pääluottamusjärjestelmä, pyritään em. tiedot antamaan myös alueellisesti työntekijöitä edustavalle pääluottamusmiehelle.

2. Pääluottamusmiehellä on oikeus saada RISS:n, UTS:n ja AYM:n perusteella näissä sopimuksessa tarkoitettuja tietoja ja selvityksiä. Lisäksi pääluottamusmiehellä on oikeus saada tieto toimi-alueensa työkohteista.

3. Työsuojeluvaltuutetulla on oikeus saada tehtävänsä hoitoa varten tarpeelliset tiedot.

4. Työntekijän työsuhteeseen liittyvän epäselvyyden ja erimielisyyden selvittämiseksi on pääluottamusmiehelle annettava kaikki tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

5. Pääluottamusmiehellä, alueellisella pääluottamusmiehellä sekä työsuojeluvaltuutetulla on oikeus saada tiedot toimialueellaan toimivista aliurakoitsijoista ja niiden palveluksessa työpaikalla olevasta työvoimasta. Tietojen tulee olla kirjallisesti saatavilla mikäli mahdollista ennen aliurakoitsijan töiden aloittamista.

6. Pääluottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus tustua työaikakirjanpitoon siten, kun työaikaissa on säädetty.

7. Työnantaja hankkii pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun käyttöön näille kuuluvien tehtävien hoitamista varten tarpeelliset lait, asetukset ja työsuojelumääräykset.

14 § Työntekijöiden edustajan vastuu

1. Työntekijöiden edustaja on työsuhteessa työnantajaan samassa asemassa kuin muut työntekijät. Hänellä on velvollisuus henkilökohtaisesti noudattaa yleisiä työehtoja, työaikoja, työnjohdon määräyksiä ja muita järjestysmääräyksiä.

2. Työntekijän edustaja vastaa siitä, että työnantajan hänelle annettua tietoa käytetään ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on annettu.

TED

15 § Neuvottelujärjestys

Yrityksessä syntyneet erimielisyydet pyritään ratkaisemaan yrityksessä. Mikäli tässä ei onnistuta, kiistanalainen asia siirretään liittojen välisiin neuvotteluihin.

16 § Sopijapuolten vastuu

Työehtosopimuksen osapuolet sitoutuvat omalta ja edustamiensa jäsenten osalta noudattamaan työehtosopimusosapuolten välillä sekä tämän sopimuksen perusteella tehtyjä sopimuksia, noudattamaan työehtosopimuksen mukaista työrauhaa sekä selvittämään erimielisyydet neuvottelujärjestelmän mukaisesti.

17 § Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan yhtäaikaan kulumassa olevan sopimuskauden jälkeen solmittavan työehtosopimuksen kanssa ja on voimassa toistaiseksi. Sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä 17. päivänä maaliskuuta 2011

Rakennusliitto ry   Infra ry

KOULUTUSSOPIMUS

1. Ammatillinen koulutus

Työnantajan antaessa työntekijälle ammatillista koulutusta tai lähettäessä työntekijän hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvataan koulutuksen aiheuttamat suoranaiset kustannukset ja säännöllisen työajan ansiomenetykset keskituntiansion mukaan laskettuna, ellei ao. työehtosopimuksessa ole toisin sovittu. Jos koulutus tapahtuu kokonaan työajan ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset. Se, että kysymyksessä on tämän pykälän mukainen koulutus, todetaan ennen koulutustilaisuuteen ilmoittautumista.

Suoranaisilla kustannuksilla tarkoitetaan matkakustannuksia, kurssimaksuja, kustannuksia kurssiohjelman mukaisesta opetusmateriaalista, internaattikurssien täysihoidomaksua ja muiden kuin internaattikurssien osalta ao. työehtosopimuksen mukaan määräytyviä matkakustannusten korvauksia. Säännöllisen työajan ansiomenetykset korvataan sekä kurssi- että matka-ajan osalta. Työajan ulkopuolella koulutukseen tai sen edellyttämiin matkoihin käytetystä ajasta ei korvausta suoriteta. Viikko- ja kuukausipalkkaisen henkilön palkkaa ei kurssin eikä sen vaatimien matkojen ajalta vähennetä.

2. Yhteinen koulutus

Työpaikan yhteistoimintaa edistävät koulutuksen järjestävät keskusjärjestöt tai niiden jäsenliitot yhteisesti, keskusjärjestöjen tai niiden jäsenliittojen yhteistoimintaelimet tai työnantaja- ja työntekijäpuoli yhteisesti työpaikalla tai muussa paikassa.

Osapuolet toteavat, että yhteinen koulutus yleensä tapahtuu taroituksenmukaisimmalla tavalla työpaikkakohtaisesti, jolloin paikalliset olosuhteet tulevat parhaiten huomioonotetuiksi.

Työsuojelun yhteistoiminnan peruskurssit ja työsuojeluyhteistyön kannalta tarpeelliset erikoiskurssit ovat tässä tarkoitettua yh-

teistä koulutusta. Peruskurssille voivat tämän sopimuksen edellytyksin osallistua työsuojelutoimikunnan jäsen, työsuojeluvaltuutettu, varavaltuutettu ja työsuojeluasiamies sekä erikoiskurssille työsuojeluvaltuutettu.

Koulutukseen osallistuvalla suoritetaan korvaus kuten 1 kohdassa on määrätty. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti koulutuksen luonteesta riippuen kysymykseen tulevassa yhteistyöelimessä tai työnantajan ja luottamusmiehen kesken.

Yhteistä koulutusta koskevia määräyksiä sovelletaan myös osallistumisjärjestelmiä ja paikallista sopimista koskevana koulutukseen. Koulutukseen osallistumisesta voidaan sopia myös työnantajan ja asianomaisen henkilön kesken. Osapuolet suosittelevat, että niiden ja jäsenliittojen koulutuslaitokset sekä jäsenliitot ryhtyvät yhteistyössä toimenpiteisiin osallistumisjärjestelmiä ja paikallista sopimista koskevan koulutustarjonnan järjestämiseksi. Osapuolten koulutustyöryhmä seuraa em. koulutustarjonnan toteutumista.

KTS

3. Ay-koulutus, työsuhteen säilyminen ja ilmoitusajat

SAK:n ja sen sen jäsenliittojen järjestämille kuukauden tai sitä lyhyemmän ajan kestäville kursseille annetaan työntekijöille tilaisuus osallistua työsuhteen katkeamatta, milloin se aiheuttamatta tuntuvaa haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle käy päinsä. Edellä mainittua haittaa arvioitaessa kiinnitetään huomiota työpaikan kokoon. Kielteisessä tapauksessa ilmoitetaan pääluottamusmiehelle viimeistään viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, jonka takia vapaan myöntäminen tuottaisi tuntuvaa haittaa. Tällöin olisi suotavaa yhteisesti pyrkiä selvittämään muu mahdollinen ajankohta, jolloin kurssille osallistumiselle ei olisi estettä.

Ilmoitus aikomuksesta lähteä kurssille on tehtävä mahdollisimman varhain. Milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, on ilmoitus annettava vähintään kolme viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen.

Ennen kuin henkilö osallistuu edellä tarkoitettuun koulutustilaisuuteen, on osallistumisen aiheuttamista toimenpiteistä sovittava

työnantajan kanssa sekä nimenomaisesti etukäteen todettava, onko kyseessä sellainen koulutustilaisuus, josta työnantaja suorittaa työntekijälle korvauksia tämän sopimuksen mukaisesti. Samalla on todettava, mikä on näiden korvausten laajuus.

4. Korvaukset

Kurssilta, joka järjestetään SAK:n tai sen jäsenliiton koulutuslaitoksissa tai muussa Rakennusliiton organisoimassa koulutustahtumassa ja jonka koulutustyöryhmä on hyväksynyt, työnantaja on velvollinen maksamaan luottamusmiehelle, varapääluottamusmiehelle, työsuojeluvaltuutetulle, -varavaltuutetulle, työsuojelutoimikunnan jäsenelle ja työsuojeluasiamiehelle heidän tehtäviensä edellyttämän koulutuksen osalta korvauksen ansionmenetyksestä, edellä mainituille luottamusmiehille enintään kuukauden ajalta ja työsuojeluluottamustehtävissä oleville enintään kahden viikon ajalta. Samoin maksetaan korvaus edellä mainituissa koulutuslaitoksissa järjestettyjen luottamusmiestoimintaan liittyvien koulutustilaisuuksien osalta ammattiosaston puheenjohtajalle enintään kuukauden ajalta, mikäli hän työskentelee yrityksessä, jossa on vähintään 100 asianomaisen alan työntekijää ja hänen johtamassaan ammattiosastossa on vähintään 50 jäsentä.

Lisäksi maksetaan edellisessä kappaleessa tarkoitetuista työntekijöistä kultakin sellaiselta kurssipäivältä, jolta ansionmenetyksen korvausta suoritetaan, kurssista sen järjestäjälle aiheutuvien ruokailukustannusten korvaukseksi keskusjärjestöjen välillä sovittu ateriakorvaus.

Edellä tässä kohdassa tarkoitettuja korvauksia työnantaja on velvollinen maksamaan samalle henkilölle vain kerran samasta tai sisällöltään vastaavasta koulutustilaisuudesta.

Pöytäkirjamerkintä:

Osapuolet toteavat, että Koulutus sopimuksen tekstin muutoksella ei ole tarkoitettu lisätä työnantajan kustantamia kursseja nykyisestä, ainoastaan järjestää kursseja muuallakin kuin Siikarantaopistossa. Työnantajia edustavien tahojen osallistumista kurssien sisältöön pidetään molemmin puolin toivottavana.

5. Sosiaaliset edut

Osallistuminen sopimuksessa tarkoitettuun ay-koulutukseen ei yhden kuukauden rajaan asti aiheuta vuosiloma-, eläke- tai muiden niihin verrattavien etuuksien vähenemistä.

6. Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 1.5.2010 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä huhtikuun 19. päivänä 2010

RAKENNUSLIITTO

Matti Harjuniemi Kyösti Suokas Seppo Tirkkonen

INFRA RY

Per Fjäder Paavo Syrjö Heikki Jämsä Mika Kortene

KTS

YLEISSOPIMUS

Lähtökohtia

Asfalttiliitto ja Rakennusliitto pyrkivät edistämään neuvotte-
lusuhteita ja sopimustoimintaa niin liittojen välillä kuin työpaikoil-
lakin sekä valvomaan osaltaan tehtyjä sopimuksia.

Perusoikeudet

Kansalaisten perusoikeuksiin kuuluva yhdistymisvapaus on
loukkaamaton. Tämä koskee niin työnantajia kuin työntekijöitä.
Työntekijöillä on oikeus perustaa ja toimia ammattiyhdistysorgani-
saatioissa, eikä heitä saa tämän johdosta irtisanoa tai syrjiä työs-
sään. Yritysten henkilöstöllä on oikeus valita edustajia edustamaan
heitä yritysten sisällä käsiteltävissä asioissa. Edustajien valintaoi-
keus sekä heidän oikeutensa ja velvollisuutensa on määritelty laeis-
sa sekä muissa sopimuksissa. Yksittäisen työntekijän turvallisuus
ja terveys, syrjimättömyys ja tasa-arvoinen kohtelu ovat lähtökoh-
tana sopimusmääräyksille.

Työnjohto-oikeus

Työnantajalla on oikeus ottaa toimeen ja erottaa työntekijä ja
määrätä työn johtamisesta.

Osapuolten neuvottelut

Jommankumman liiton esittäessä työmarkkinaneuvotteluja tu-
lee ne mahdollisuuksien mukaan aloittaa viivytyksettä.

Osallisliittojen asiamiehillä, toimitsijoilla tai muilla niiden ni-
meämällä edustajilla on oikeus työehtosopimuksen soveltamista
koskevista asioissa käydä työpaikoilla sovittuaan tarkoitukseen so-
pivasta ajasta paikalla olevan tai muutoin työmaasta vastaavan asi-
anomaisten työnantajan edustajan kanssa.

Ennakoilmoitus työtaisteluista

Ennen poliittiseen tai myötätuntotaisteluun ryhtymistä siitä ilmoitetaan valtakunnansovittelijalle sekä asianomaiselle työnantaja- tai työntekijäliitolle mahdollisuuksien mukaan vähintään neljä päivää aikaisemmin. Ilmoituksessa on mainittava aiotun työtaistelun syyt, alkamishetki ja laajuus.

Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.1998 ja on voimassa toistaiseksi. Sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä marraskuun 30. päivänä 2002

ASFALTTILIITTO

Heikki Jämsä

RAKENNUSLIITTO

Pekka Hynönen

Hannu Koski

Seppo Tirkkonen

**Asfalttiliitto
Rakennusliitto**

**YLEISSOPIMUKSEN, KOULUTUSSOPIMUKSEN JA
ULKOPUOLISEN TYÖVOIMAN KÄYTTÖÄ KOSKEVAN
SOPIMUKSEN SEKÄ IRTISANOMISSUOJASTA JA
LOMAUTTAMISESTA RAKENNUSALALLA SOLMITUN
SOPIMUKSEN MUUTTAMISEEN LIITTYVÄ
ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA**

Aika	11.12.1997
Paikka	Rakennusliiton keskustoimisto, Helsinki
Läsnä	Juha Helmijoki Mauri Kivistö Tarmo Salomaa

1. Sovittiin, että pöytäkirja tarkistetaan tässä kokouksessa ja että kaikki osanottajat allekirjoittavat sen.

2. Hyväksyttiin ja allekirjoitettiin liittojen välillä solmitut uudet sopimukset:

- yleissopimus
  - koulutussopimus ja
  - ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus
- sekä muutokset jo voimassa oleviin sopimuksiin:
- irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennusalalla solmitun sopimuksen 6 §:ään sovittu uusi 3. kohta sekä
  - asfalttialan työehtosopimuksen 12, 28 ja 30 §:n poisto.

3. Todettiin, että koulutussopimus on sanasta sanaan samansisältöinen TT:n ja SAK:n välillä solmitun yleissopimuksen 7 luvun (Koulutus) kanssa ja että osapuolilla on tarkoitus yhtyä saman yleissopimuksen allekirjoituspöytäkirjan 6 kohdan mukaisiin järjestelyihin:

Osapuolet sitoutuvat siihen, että korvausten piiriin kuuluvat kurssit sekä ateriakorvauksen suuruus hyväksytään keskusjärjestöjen välisessä koulutusasioiden toimeenpanoa varten perustetussa koulutustyöryhmässä keskusjärjestöjen välisen yleissopimuksen mukaisesti.

4. Nyt sovitut työehtosopimusmuutokset astuvat voimaan seuraavan työehtosopimuksen astuessa voimaan. Siihen saakka sovelletaan v. 1996-97 työehtosopimuksen määräyksiä sekä Asfalttiliiton ja Rakennusliiton välisinä työehtosopimuksina nyt voimassa olevassa työehtosopimuksessa olevia koulutussopimusta sekä sopimusta ulkopuolisen työvoiman käytöstä.

Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä 15.11.1990 solmitus koulutussopimuksen

STK:n ja SAK:n 11.9.1969 solmiman ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskevan sopimuksen ja saman pykälän tekstin mukaan sopimuksen lisäksi noudatetaan Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä 15.5.1946 alikirjoitetun yleissopimuksen määräyksiä.

Vakuudeksi
Tarkistettu

Tarmo Salomaa
Mauri Kivistö
Juha Helmijoki

ULKOPUOLISEN TYÖVOIMAN KÄYTTÖÄ KOSKEVA SOPIMUS

1. Yleistä

Ulkopuolisen työvoiman käyttöä tapahtuu yritysten piirissä kahdessa muodossa. Se perustuu toisaalta kahden itsenäisen yrittäjän väliseen kauppa-, hankinta-, urakka-, vuokraus-, toimeksianto-, työnteko-, jne. sopimukseen, jolloin tarvittavan työn tekee ulkopuolinen yrittäjä ilman, että toisella sopijapuolella on mitään tekemistä työsuoritukseen nähden. Käytännössä tällaiseen sopimukseen perustuvaa toimintaa nimitetään yleensä alihankinnaksi tai aliurakoinniksi.

Toisaalta vieraan työvoiman käyttö perustuu ns. työvoiman vuokraukseen, jolloin työvoimaa hankkivien liikkeiden toimittamat lainamiehet (vuokramies), tekevät työtä toiselle työnantajalle tämän johdon ja valvonnan alaisena.

Edellä ensimmäisessä kappaleessa mainittuja tilanteita kutsutaan jäljempänä alihankinnaksi ja edellä toisessa kappaleessa mainittuja tilanteita kutsutaan jäljempänä vuokratyövoimaksi.

Alihankintaa tai työvoiman vuokrausta koskeviin sopimuksiin otetaan ehto, jossa alihankkija tai työvoimaa vuokraava yritys sitoutuu noudattamaan alansa yleistä työehtosopimusta sekä työ- ja sosiaalilainsäädäntöä.

2. Alihankinta

Jos alihankinnan vuoksi yrityksen työvoimaa poikkeuksellisesti joudutaan vähentämään, on yrityksen pyrittävä sijoittamaan ko. työntekijät yrityksen muihin tehtäviin ja ellei se ole mahdollista, kehotettava alihankkijaa, jos tämä tarvitsee työvoimaa, ottamaan vapautuneet alihankintatyöhön sopivat työntekijät työhönsä entisin palkkaeduin.

Työsopimukselle ei saa antaa sellaista muotoa, jonka mukaan kysymyksessä olisi itsenäisten yrittäjien välinen urakkasopimus silloin kun kyseessä itse asiassa on työsopimus.

3. Vuokratyövoima

Yritysten on rajoitettava vuokratyövoiman käyttö vain työhuippujen tasaamiseen tai muutoin sellaisiin ajallisesti taikka laadullisesti rajoitettuihin tehtäviin, joita työn kiireellisyyden, rajoitetun kestoajan, ammattitaitovaatimusten, erikoisvälineiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi ei voida teettää omilla työntekijöillä.

Työvoiman vuokraus on epätervettä, jos eri työvoimaa hankkivien yritysten toimittamat vuokratyöntekijät työskentelevät yrityksen normaalissa työssä sen vakinaisten työntekijöiden rinnalla ja saman työnjohdon alaisena pidemmän ajan.

Vuokratyövoimaa käyttävien yritysten tulee pyydettyessä selvittää päluottamusmiehelle tällaisten työntekijöiden työskenteleeseen liittyvät kysymykset.

4. Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.1998 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä marraskuun 30. päivänä 2002

**ASFALTTILIITTO
RAKENNUSLIITTO**

UTS

Asfalttiliitto Rakennusliitto

Sopimus ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä

Asfalttiliitto ja Rakennusliitto ovat sopineet Suomen Työnantajien Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä 13. päivänä tammikuuta 1969 sovitun pohjalta ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä seuraavaa:

1 §

Jäsenmaksujen perinnän perusteena on ennakonperinnän alainen palkka.

2 §

Työnantaja perii ammattiyhdistysjäsenmaksut palkkakaussittain Rakennusliiton kulloinkin päättämän jäsenmaksuprosentin perusteella. Perittyjen jäsenmaksujen tilitys tehdään työnantajan harkinnan mukaan palkkakaussittain tai kuukausittain siten, että kunkin kalenterikuukauden aikana perityt ammattiyhdistysjäsenmaksut tilitetään ao. kuukauden loppuun mennessä. Työnantaja tilittää perityt varat erittelemättömänä yhteissummana perintasopimuksessa mainitulle Rakennusliiton postisiirtotilille.

3 §

Työnantaja toimittaa neljännesvuosittain Rakennusliitolle jäsenkohtaisen selvityksen ao. vuosineljänneksen aikana perimistään jäsenmaksuista vuosineljänneksen päättymistä seuraavan kuukauden kuluessa. Jäsenkohtaisesta selvityksestä ilmenee perityt ammattiyhdistysjäsenmaksut tilikaussittain eriteltynä. Mikäli selvityksessä on tietoa työntekijöistä, jotka ovat tehneet perintasopimuksen työnantajan kanssa, mutta joilta työnantaja ei perintää ole suorittanut, on näiden työntekijöiden osalta merkittävä selvityk-

seen syy perimättä jättämiseen. Jäsenmaksujen perinnästä verotusta varten annettavaa selvitystä lukuunottamatta työnantaja ei ole velvollinen laatimaan tämän kohdan vuosineljännesselvityksen lisäksi muuta selvitystä.

4 §

Ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnässä käytetään Rakennusliiton painattamaa ja Asfalttiliiton hyväksymää jäsenmaksujen perintäsopimusta.

5 §

Silloin kun ammattiyhdistysjäsenmaksun perintäsopimus irtisanotaan päätyväksi työsuhteen kestäessä, käytetään Rakennusliiton painattamaa ja Asfalttiliiton hyväksymää päättymisilmoitusta.

6 §

Rakennusliitto ilmoittaa vuosittain Asfalttiliitolle kuukautta ennen perintävuoden alkua jäsenmaksuprosentin (liiton, osaston ja rakennusalan työttömyyskassan). Perintäperuste (prosentti) ilmoitetaan perintävuodeksi kerrallaan eikä sitä voida tänä aikana muuttaa, ellei muutos johdu työttömyyskassamaksun muutoksesta joko lain tai sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen takia.

7 §

Mikäli jäsenmaksuprosentti muuttuu perintävuoden alusta lukien, ilmoittaa Rakennusliitto uuden jäsenmaksuprosentin työnantajatilittäjille ainakin kuukautta ennen uuden perintävuoden alkua.

AYM

8 §

Tämä sopimus tulee voimaan 1.2.2001 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä 30. päivänä marraskuuta 2002

ASFALTTILIITTO RY

RAKENNUSLIITTO